

LIIVIRANNA

HÄADEMEESTE VALLA LEHT

JAANUAR 2021 NR. 34

Vallavanema veerg

KAREL TÕLP

2019. aasta kokkuvõtet kirjutades sain kirjutada, et aasta möödus kui ehitustandrill. Peab tõdema, et ega möödunud 2020. aasta ei olnud selles osas teistsugune. Küll oli aga aasta eriline riikliku eriolukorra ja muude piirangute tõttu seoses Covid-19 viirusega.

Mööda saanud aasta oli väga huvitav, oleme saavutanud vallavalitsuse poolt palju töövoite ja loonud Hädemeeste valda paremaks koduks kõigile meie elanikele ning paremaks/atraktiivsemaks kohaks meie ettevõtjatele ja külalistele. Möödunud aastat pean ma oma ametikoha seni eriliseks. Oleme nende aastate jooksul koostöös volikoguga ehitanud väga palju, kuid möödunud aasta jääb meelde teistsugusena. 2020. aasta on olnud märgilise tähendusega, valminud on elanike erinevatele sihtrühmadele ja erinevates asukohtades asuvad haridus-, kultuuri-, sotsiaal- ja infrastruktuuri üliolulised objektid. Suurimateks tegudeks pean meie meeskonna poolt Uulu-Pärnu kergliiklustee ning Hädemeeste aleviku kergliiklustee valmimisi, Kabli Seltsimaja täielikku ja kapitaalset rekonstrueerimist, Hädemeeste Eakate Kodu laienduse osa valmimist ja vana osa rekonstrueerimist ning äsja valminud Uulu Põhikooli aula ehitust koos muude ehitustega vanas hoones ja hoone ümber.

Lisaks tootsin positiivse poolena aastast välja Vabariigi Presidendi külaskäigu meie valda ning visiidi alustamist Vabariigi I Presidendi Konstantin Pätsi ausamba jalamille pärja asetamisega.

Plusspoolele saab kindlasti panna ka suure hulga teede mustkatete ehituse ning suvise struktuurimuu-tuse, mille tagajärjel tugevdasime struktuuris nii majandusnõuniku ülesannete täitmist kui ka kogu majandusvaldkonna juhtimist.

Väga hea meel on, et kõik valla palgalised, ametnikest kultuuri- ja haridustöötajateni, on andnud oma olulise panuse. Ükski väike ega suur tegu ei saa tehtud, kui meil poleks ühtset nägemust ja soovi panustada oma aega ning teadmisi.

jätuk lk 3

Uulu Põhikooli laiendus sai valmis

2020. aastal lõppes Uulu Põhikooli jaoks märgiliselt. Valmis sai kooli kaua oodatud laiendus ning täitus pikaaegne unistus – koolil on lõpuks ometi päris oma aula. Oma saali on kool igatsenud terve oma tegutsemisaja.

Juba kooli laienduse projek-teerimisel oli väljakutseid palju. Projekteerida sai juurde 33% ole-masolevast mahust ning seetõttu pidime hoolikalt läbi mõtlema, millised uued ruumid koolimajja luuakse. Aula vajadus oli kindel, aga kool tundis puudust ka klassi-ruumidest ning kantseleist. Valmi-nud laienduses ongi aula, kantselei ning kaks uut klassiruumi. Ehituse käigus paigaldati koolimajja ka uus ventilatsioonisüsteem, renoveeriti kelder, loodi kaks abiruumi varase-masse fuajesse ning kooli sisehoov laoti täies pikkuses unividega.

Väikses koolis on paratamatu, et klassiruumides õpetavad eri-nevad õpetajad ja majanduslikult ongi nii efektiivne. Viimastel aastatel on meie kooli õpilaste arvud klassides aga niivõrd palju kasvanud, et varasemad kompak-sed lahendused on muutunud nii õpetamise kui ka töötamise jär-jest keerulisemaks. Tänu uutele ruumidele saab kool võimaluse parendada õppimistingimusi kogu koolimajas.

Uulu Põhikooli laiendus. Fotod kooli erakogust

Haridus- ja teadusministeerium on juba aastaid tegelenud haridusvaldkonna pinnakasutuse optimeerimisega. Nende eesmärk on viia kasutatav pind õpilase kohta võimalikult 10 ruutmeetri lähedale. Uulu Põhikool vastab ka laienduse valmimise järgselt esitatud nõuetele. Muidugi võib arutada selle üle, kas meie kooli aula ei oleks võinud olla sama suur kui on kultuuri- ja spordikeskuse saal, aga on ju ilmselge, et kahte sama suurt saali ühte külla mõistlik rajada ei ole. Kooli jaoks on oluline, et meil oleks ruum, kus saame väärikalt pidada kooli kogunemisi, vastu võtta külalisesi-nejaid ning korraldada oma majas koo-liüritusi. Ja kui varasemalt korraldasime seda kõike 40 ruutmeetrisel koridoris või sama suures klassiruumis, siis sel-lest aastast on meie aulas selleks pea viis korda rohkem ruumi.

Oleme ääretult tänulikud kooli pidaja ees, kes on uskunud meie arengusse ning panustanud meie igapäeva elu parenda-misse. Oleme tänulikud, et kogu ehi-tusprotsess läks kooli jaoks võimalikult kergelt ning et nii ehituse projektijuht kui järelevalve teostaja olid oma ala spet-sialistid ning tegutsesid igati kooli heaolu parendamise nimel.

Aitäh kõikidele, kes on kooli laien-duse valmimisele oma panuse andnud!

Egle Rumberg
direktor

Sõna on vallavolikogu esimehel

On aastast olnud halba, head, ehk parandatud mõned vead. On eksitud ja tehtud vigu, me tahte järgi kõik ei liigu.

Hea vallarahvas, mööda on saanud aasta, milles oli kor-daminekuid, ootamatusi, uusi väljakutseid ja eneseületusi. See oli töö- ja investeeringu-terohke aasta, kus tehti ära palju turvalisuse, sotsiaal-keskkonna ning kultuuri ja hariduse edendamiseks.

Investeeringutest turvali-susele toon esile uued valgus-tatud kergliiklusteed, Suur-küla rannatee valgustusega parkla ja mitmeid kilomeet-reid mustkatttega teid. Sot-siaalvaldkonnas võime uhkust tunda kaasaegse Eakate Kodu kompleksi valmimise üle. See näitab, et meie vallas hooli-takse ja peetakse lugu neist, kes on oma elutöö teinud ja vajavad tuge. Nüüd saame olla kindlad selles, et need, kelle samm ei ole enam jook-sune, ent vaim ergas ja süda armastust täis, on tegusad ja hoitud. Sotsiaalvaldkonna positiivseid arenguid toetas ka maakondlik sotsiaaltrans-

Andrus Soopalu

pordi teenuse käivitamine ja inimeste poolt kiidetud heal-tasemel koduteenuse suure-mamahuline osutamine. Kul-tuuri ja hariduse edendamist ilmestavad Kabli seltsimaja rekonstrueerimine kauniks ja pilkupüüdvaks hooneks, Uulu koolimaja juurdeehi-tus, mis lahendab kasvava õpilaskonnaga kooli ruumide probleemi, Hädemeeste Keskkooli katuse remont ja palju muid teostusi ning ettevalmistusi alanud aasta investeeringuteks.

Need on vaid osa valla 2020. aasta edulugudest, mis on vajanud suurt pühendu-

must ning sageli pikemaid ja ka närvesöövaid tööpäevi.

Kõigi nende edulugude taga on olnud volikogu, val-lavalitsus, ametnikud, allasu-tuste juhid ja töötajad ning muidugi kogukonnad mõist-vate vallakodanikega. Aitäh, et olete olnud pühendunud ja arusaajad sellisel keerulisel aastal, kus sulgusid koolid ja riikide piirid, et olla kaitstud ohtliku viiruse eest. Tänu, et käitusite enda ja kaasko-danike suhtes mõistvalt ning hoolivalt, tagades sellega tur-valise keskkonna kõigile val-laga seotud inimestele.

Oli aasta, mis pakkus palju ümberõppimist ja kaugtööd ning iseolemise harju-mist. Võitluses tundmatu vaenlasega pidid kandma kõige suuremat koormust sotsiaal- ja haridustöötajad. Neist sõltus otseselt mõttes paljude inimeste igapäevane toimetulek ja laste hariduse omandamine. Oma tööd pidid nad tegema viisil, mida ei osanud eelmise aasta algu-ses keegi uneski näha. Olgu selleks siis maskiga ükselt või ekraanilt-ekraanile suhtlus.

Inimeste arusaamad ja tööekspidamised raskustega toimetuleku osas on olnud ikka ja alati erinevad. Seoses sellega oli ka kahjuks välja-ütlemisi, mis oleksid võinud jääda ütlemata või egoismi, mis oleks võinud jääda väl-jendamata. Tänu aga heale koostööle ning abilistele saime üle ka kõige raske-matest olukordadest. Usun, et seetõttu oleme järgmistel kordadel keeruliste situat-sioonide lahendamisel veelgi edukamad.

Kõik me vaatame lootus-rikkalt uude tundmatusse aastasse. Kindlasti soovime, et valla inimestel ja kogu riigil ning avatud maailmal õnnestub seljatada kiire nak-kavusega viirused ja kaovad

normaalset tööd ja suhtlust takistavad piirangud. Loo-dame ka seda, et tulevikuski on Hädemeeste vald hea puhke- ja elukeskkonnaga piirkond, seda vaatamata hooletult ja kiirustades alus-tatud rannamännikute raidele miljööväärtuslikul luitealal.

Täna veel kord neid, kes on panustanud meie kõigi parema tuleviku nimel oma töö ja tegemistega Häade-meeste valla arengusse. Alates nendest, kellele on see tööks ja lõpetades nendega, kelle jaoks ei lõppe kodutunne oma krundi piiriga.

Soovin palju tervist, ava-tud suhtlemist, üksteise mõistmist ning õigeid otsu-seid alanud aastaks!

Andrus Soopalu

Teguderohket uut
2021. aastat!

HÄADEMEESTE VALLAVOLIKOGU
JA VALLAVALITSUS

Vallavolikogus otsustati:

17. detsembril

- Kehtestada määrus „Lapsehoiuteenus raske ja sügava puudega lapsel“
- Kehtestada määrus „Toimetulekutoetuse määramiseks eluase-mekulude piirmäärade kehtestamine“
- Delegeerida Häädemeeste Vallavalitsuse pädevusse Rahvatervise seaduse §10 lõigetes 1 ja 2 sätestatud kohaliku omavalitsuse üksuse ülesanded.
- Toimus Häädemeeste valla 2021. aasta eelarve I lugemine.
- Informatsioon: Heiki Ärm – Riigimetsa Pärnumaa metsaülem- RMK raietest ja riigimetsa majandamisest.

Vallavalitsuses otsustati:

01. detsembril

- Kooskõlastada kavandatava puurkaevu asukoht aadressil Pärnu maakond, Häädemeeste vald, Tahkuranna küla, Mere tee 2 kinnistu.
- Tunnistada lihthanked „Häädemeeste Muusikakooli ja Häädemeeste teenuskeskuse renoveerimistööd“ edukaks pakkumuseks pakkujad PREV OÜ (14853309) ja Pärnu REV Ehitus OÜ (12917382) esitatud vastavaks tunnistatud ühispakkumus kui kõige madalama kogumaksumusega pakkumus. Pakkumuse kogumaksumus on 398 765.- eurot käibemaksuta, koos käibemaksuga 478 518 eurot.
- Kinnitada Hajaasustuse programmi 2020. a taotlusvooru projekti „Treimani Paju kanalisatsioonisüsteem“ aruanne ning teha väljamakse teostajale (OÜ Tuisuliiva) vastavalt sõlmitud toetuslepingule ning esitatud kuludokumentide alusel.
- Kinnitada Läänekivi OÜ poolt esitatud hinnapakkumine Võiste kaupluse juurde jalakäijate tee ehitamiseks summas 3 273,60 eurot. Hind sisaldab käibemaksu 20%.
- Eraldada valla eelarve reservfondist 10 914 eurot Uulu Põhikoolile klassiruumi suurendamise töödeks ja tellida see lisatöö As-lt Nordecon
- Kinnitada 2021. eelarveaastaks Häädemeeste valla üldhariduskoolides õpilaskoha tegevuskulu arvestuslikuks maksumuseks ühe õpilase kohta järgmiselt:
Häädemeeste Keskkoollis 1999 eurot aastas ehk 167 eurot kuus; Metsapool Põhikoolis 4421 eurot aastas ehk 352 eurot kuus; Uulu Põhikoolis 1420 eurot aastas ehk 118 eurot kuus; Tahkuranna Lasteaed Algkoolis 3857 eurot aastas ehk 321 eurot kuus.
- Kinnitada 2021. eelarveaastaks Häädemeeste valla koolieelsetes lasteasutustes majandamiskulude, personali töötasu ja sotsiaalmaksu ning õppevahendite kulu arvestuslikuks maksumuseks ühe lapse kohta järgmiselt:
Kabli Lasteaias 5793 eurot aastas ehk 483 eurot kuus; Häädemeeste Lasteaias 4166 eurot aastas ehk 347 eurot kuus; Uulu Lasteaias 5281 eurot aastas ehk 440 eurot kuus; Tahkuranna LAK (lasteaed) 4702 eurot aastas ehk 392 eurot kuus.
- Kinnitada 2021. eelarveaastaks Häädemeeste Muusikakoolis õpilaskoha tegevuskulu arvestuslikuks maksumuseks ühe õpilase kohta 3442 eurot aastas (9 kuud) ehk 382 eurot kuus.
- Võtta vastu korraldus „Kulutuste kompenseerimine“
- Eraldada raha huvihariduse toetamiseks
- Võeti vastu Häädemeeste valla 2021.aasta eelarve projekt esitamiseks volikogule

08. detsembril

- Väljastada ehitusluba Võiste alevikus Maru tn 4 kinnistule puurkaevu rajamiseks.
- Väljastada ehitusluba Tahkuranna külas, Võtsi kinnistule päikeseelektrijaama rajamiseks.
- Väljastada ehitusluba Tahkuranna külas Merimäe tee 3 elamu püstitamiseks alljärgneva kõrvaltingimusega: Vastavalt kehtiva Merimäe detailplaneeringu punktile 1.3 „planeeringuala liiklusskeemi kindlaksmääramine“ toimub juurdepääs avalikule Mõisa teele eraõigusliku Merimäe tee kaudu.
- Väljastada kasutusluba Leina külas Pohla kinnistule püstitatud üksikelamule.
- Väljastada kasutusluba Penu külas Liivimere kinnistule püstitatud üksikelamu ja sauna kasutamiseks.
- Seada tähtajatu tasuta sundvaldus Elektrilevi OÜ kasuks avalikes huvides elektrivõrgu rajamiseks ja talumiseks Häädemeeste vallas Uulu külas asuval Uulu kalmistule, ligikaudne pindala 22,82 ha, sihtotstarve 100% üldkasutatav maa. Elektrivõrgu rajatiste kaitsevööndi (kasutusala) arvutuslik pindala Uulu kalmistu kinnistul on ligikaudu 144 m².
- Anda nõusolek ühe remmelga, ühe vahtra ja ühe lepa (puude läbimõõt ~30- ~50 cm) raiumiseks Häädemeeste vallas, Kabli külas, Veski kinnistul.
- Määrata Uulu külas asuva kergliiklustee nimeks Uulu-Reiu kergliiklustee, unikaalse numbriga 2140510.
- Määrata Reiu külas asuva kergliiklustee nimeks Lottemaa

- kergliiklustee, unikaalse numbriga 6258017.
- Määrata Häädemeeste alevikus asuva kergliiklustee nimeks Häädemeeste kergliiklustee, unikaalse numbriga 2140512.
- Kinnitada valla eelarvest makstavate sissetulekust mittesõltuvate sotsiaaltoetuste määrad 2021. aastaks alljärgnevalt: matusetootus **250 eurot**; sünnitoetus **600 eurot**; eakate sünnipäevatoetus **50 eurot**; toetus I klassi õppima asunud lapse vanemale **100 eurot**; hooldajatoetuse määr **30 eurot**.
- Kinnitada teostatud tööde aruanne ja maksta välja advokaadibüroolt LINKLaw OÜ poolt esitatud arve nr 20110974 summas 5 336,40 eurot. Hind sisaldab käibemaksu 20%.
- Tunnistada lihthanked „Mööbli ostmise ja paigaldamine Häädemeeste teenuskeskusesse“ edukaks pakkumuseks pakkuja Vegard Furniture OÜ (12070543) esitatud vastavaks tunnistatud pakkumus kui kõige madalama kogumaksumusega pakkumus. Pakkumuse kogumaksumus on 39 066.- eurot käibemaksuta, koos käibemaksuga 46 879.20 eurot.
- Nimetada alalise hankekomisjoni liikmeks abivallavanem Siim Suursild. Kinnitada komisjoni koosseis alljärgnevalt: komisjoni esimees Karel Tõlp. Komisjoni aseesimees Siim Suursild. Komisjoni liikmed Tiit Sommer, Jaak Vapper, Helene Klein, Toomas Abel
- Arutati läbi volikogu päevakorda esitatavad eelnõud.

15. detsembril

- Kinnitati Häädemeeste Keskkooli arengukava aastateks 2021-2025.
- Väljastada ehitusluba Arumetsa külas, Valge kinnistule IONITY kiirlaadimisjaama rajamiseks.
- Väljastada ehitusluba Ikla külas Uue-Jaani kinnistule abihoonekuuri püstitamiseks.
- Väljastada ehitusluba Reiu külas Nurmela kinnistule puurkaevu rajamiseks.
- Väljastada kasutusluba Lepakülas Saare kinnistule rajatud päikeseelektrijaamale.
- Kinnitada Hajaasustuse programmi 2020. a taotlusvooru projekti „Leina küla Keskpoolu veevarustussüsteem“ aruanne ning teha väljamakse teostajale (OÜ Puurvesi) vastavalt sõlmitud toetuslepingule ning esitatud kuludokumentide alusel.
- Kinnitada Hajaasustuse programmi 2020. a taotlusvooru projekti „Papisilla küla Ojasoo veevarustussüsteem“ aruanne ning teha väljamakse teostajale (OÜ Puurvesi) vastavalt sõlmitud toetuslepingule ning esitatud kuludokumentide alusel.
- Anda põhimõtteline nõusolek Treimani küla Haavasaadu kinnistu jagamiseks.
- Nõustuda Häädemeeste vallas Võidu külas Põdra kinnistu jagamisega vastavalt asendiplaanile.
- Määrata katastriüksuste jagamise tulemusel uutele katastriüksustele aadressid ja maa sihtotstarbed vastavalt asendiplaanile järgmiselt:
Risti, sihtotstarve: maatulundusmaa 100%;
Poti, sihtotstarve: maatulundusmaa 100%;
Põdra, sihtotstarve: maatulundusmaa 100%.
- Seada tähtajatu tasuta sundvaldus Elektrilevi OÜ kasuks avalikes huvides elektrivõrgu rajamiseks ja talumiseks Häädemeeste vallas Häädemeeste alevikus asuval Aiandi tänava maaüksusele, ligikaudne pindala 1032 m², sihtotstarbeta maa 100%. Elektrivõrgu rajatiste kaitsevööndi (kasutusala) arvutuslik pindala on Aiandi tänava kinnistul ligikaudu 2 m².
- Anda põhimõtteline nõusolek kinnistute jagamiseks riigitee teenindamiseks.
- Anda välja korraldused „Maaüksuste koha-aadresside ja sihtotstarvete määramine. Nõusolek maa riigi omandisse jätmiseks“ ning „Maaüksuste koha-aadresside ja sihtotstarvete määramine“.
- Tunnistada riigihankes viitenumbriga 230409 “Uulu Põhikooli laienduse mööbel2” edukaks Kitman Thulema AS esitatud pakkumus hinnaga 40 738,17 eurot ilma käibemaksuta, käibemaksuga 48 885,80 eurot.
- Tunnistada riigihankes viitenumbriga 230404 “Esitlustehnika Uulu Põhikooli aulale2” edukaks OÜ EW Sound&Light esitatud pakkumus hinnaga 31 194,82 eurot ilma käibemaksuta, käibemaksuga 37 433,78 eurot.
- Tunnistada alla lihthanke piirmäära jääva maksumusega väikehankes „Häädemeeste valla jäätmekava 2021-2026 koostamine“ edukaks pakkumuseks pakkuja Lemma OÜ esitatud pakkumus maksumusega 4 450,00 eurot käibemaksuta ja 5 340,00 eurot koos käibemaksuga kui madalaima maksumusega kinnituste alusel kvalifitseeritud pakkuja poolt esitatud vastavaks tunnistatud pakkumus .
- Lisada eelarve tuludesse ja kuludesse riigieelarvest eraldatud ja täiendavalt laekunud sihtotstarbelised eraldised ja toetusfondi summad.

22. detsembril

- Väljastada ehitusluba Laadi külas Männiküla tee 14 kinnistule elamu püstitamiseks alljärgneva kõrvaltingimusega: Juurdepääs üle Männiküla tee 11 kinnistu on tagatud kolmeks aastaks teeservituudi (IKO) lepinguga. Pärast kolmeaastase tähtaja möödumist tuleb tagada õiguslik (Tahkuranna Vallavolikogu

- 22.01.2001 otsusega nr 17 kehtestatud) Männiku detailplaneeringujärgne juurdepääs.
- Väljastada kasutusluba Merekülas Karu tee 22 kinnistule püstitatud üksikelamu kasutamiseks.
- Väljastada kasutusluba Ikla külas Ikla piiripunkti kinnistule paigaldatud automaattankla kütusemahuti kasutamiseks.
- Kinnitada Hajaasustuse programmi 2020. a taotlusvooru projekti „Penu küla Valgi veevarustussüsteem“ aruanne ning teha väljamakse teostajale (OÜ Puurkaevumeistrid) vastavalt sõlmitud toetuslepingule ning esitatud kuludokumentide alusel.
- Muuta Häädemeeste Vallavalitsuse 20.10.2020 korralduse nr 550 „Reiu külas Linnaku katastriüksuse maa sihtotstarbe muutmine“ esimest lõiku ja kehtestada see alljärgnevas redaktsioonis: „Reiu külas asuva Linnaku kinnistu omanik Kaitseliit esitas Häädemeeste Vallavalitsusele 14.07.2020 avalduse Linnaku kinnistu (katastriüksuse tunnusega 84801:001:0413) sihtotstarbe muutmiseks selliselt, et see oleks kooskõlas alal kehtiva Tahkuranna valla üldplaneeringu ja kinnistut puudutava detailplaneeringuga.“.
- Muuta Häädemeeste Vallavalitsuse 20.10.2020 korralduse nr 550 „Reiu külas Linnaku katastriüksuse maa sihtotstarbe muutmise“ teist lõiku ja kehtestada see alljärgnevas redaktsioonis: „Linnaku kinnistu (katastriüksuse tunnusega 84801:001:0413) praegune sihtotstarve on riigikaitsemaa 100%. Alal kehtiva Häädemeeste Vallavalitsuse 30.07.2020 korraldusega nr 376 kehtestatud Reiu küla Lottemaa IV detailplaneeringu seletuskirja kohaselt asub kinnistu Tahkuranna valla üldplaneeringus määratletud detailplaneeringu koostamise kohustusega puhkehoonete ja -rajatiste reservmaal.“.
- Muuta Häädemeeste Vallavalitsuse 20.10.2020 korralduse nr 550 „Reiu külas Linnaku katastriüksuse maa sihtotstarbe preambulat ja kehtestada see alljärgnevas redaktsioonis: “Lähtudes Eesti Vabariigi Valitsuse 12.10.1994.a „Maakatastriseaduse“ §18 lg 1 p 2; Häädemeeste Vallavalitsuse 30.07.2020 korraldusest nr 376 ning Häädemeeste Vallavolikogu 27.09.2018 määrusest nr 23 “Pädevuse delegeerimine”, annab Häädemeeste Vallavalitsus.”.
- Muuta Häädemeeste Vallavalitsuse 24.09.2020 korralduse nr 498 „Laadi külas Mäeotsa tee 11 katastriüksuse maa sihtotstarbe muutmise“ teist lõiku ja kehtestada see alljärgnevas redaktsioonis: „Mäeotsa tee 11 kinnistu (katastriüksuse tunnusega 84801:001:1172) praegune sihtotstarve on tootmismaa 100%. Alal kehtiva Tahkuranna Vallavolikogu 21.detsember 2017 nr 42 kehtestatud Mäeotsa tee 11 detailplaneeringu seletuskirja kohaselt on ehitusõigusega määratud Mäeotsa tee 11 kinnistu kasutamise sihtotstarbena elamumaa 100%.“.
- Muuta Häädemeeste Vallavalitsuse 24.09.2020 korralduse nr 498 „Laadi külas Mäeotsa tee 11 katastriüksuse maa sihtotstarbe muutmise“ preambulat ja kehtestada see alljärgnevas redaktsioonis: “Lähtudes Eesti Vabariigi Valitsuse 12.10.1994.a „Maakatastriseaduse“ §18 lg 1 p 2; Tahkuranna Vallavolikogu 21. detsember 2017 otsusest nr 42 ning Häädemeeste Vallavolikogu 27.09.2018 määrusest nr 23 “Pädevuse delegeerimine”, annab Häädemeeste Vallavalitsus.”.
- Anda põhimõtteline nõusolek Linnu tee 11 kinnistu jagamiseks.
- Võtta vastu Laadi külas Männiku ja Miina maaüksuste detailplaneering.
- Väljastada välireklaami paigaldusluba OÜ-le Pindi Kinnisvara. Reklaami paigaldamise asukoht on Häädemeeste alevik, Pärnu mnt 36. Reklaami pinna suurus on 3,4 m². Paigaldusloa kehtivusaeg 01.01-31.12.2021. a. Reklaamimaksu suurus kogu perioodi eest on 81,60 eur.
- Kinnitada sisekontrolli nõuniku 2021. aasta tööplaan.
- Kinnitada teostatud tööde aruanne ja maksta välja Nurme Tee-deehitus OÜ poolt esitatud arve nr 2011168 summas 11 787,90 eurot. Hind sisaldab käibemaksu 20%.
- Eraldada raha huvihariduse toetamiseks.

29. detsembril

- Kanda maha vallavara alljärgnevalt: valgusmikroskoop Olympus BX41 jääkmaksumus 0 (null) eurot; digikaamera Color View Illu jääkmaksumusega 0 (null) eurot .
- Kinnitada Häädemeeste valla 2020. aasta muudetud alaeelarved.
- Eraldada valla eelarve reservfondist 12 000 eurot põhi- ja üldkeskhariduse haridusteenuste eest tasumiseks.
- Võtta raamatupidamises bilansivälise varana arvele raadamistööde käigus Spordiraja ja Terviseraja kinnistutel tekkinud metsamaterjal alljärgnevalt: männipalk, 4,3 m kogus 30 tm; männipaberipuit 18 tm; 1.3 küttepuit 4 tm; haaavapaberipuit 8 tm; kasepakk 10 tm; kasepaberipuit 13 tm; oks 150 m³. Metsamaterjal võtta arvele metsaveotraktori arvestuse alusel. Täpsemad kogused korrigeerida müügiandmete järgi.
- Eraldada raha huvihariduse toetamiseks.
- Kinnitada Uulu Lasteaia põhimäärus.
- Eraldada välise valgustuslahenduse rajamiseks tegevustoetust 3804,00 eurot EELK Häädemeeste Miikaeli kogudusele (registrikoodiga 80208269), kelle esindajaks on koguduse õpetaja Tauno Teder, EELK Häädemeeste Miikaeli kiriku valguslahenduse väljaehitamiseks.

Teadmiseks vallaelanikele

Häädemeeste teenuskeskuse hoone sisemiste rekonstrueerimistöödega seoses asuvad sealsete vallaametnike tööruumid alates **25. jaanuarist 2021** aadressil Pärnu mnt 40, Häädemeeste alevik (COOP Konsumi poe 2. korrusel). Samas toimub ka kodanike

vastuvõtt, arvestades kehtivaid Covid-19 piiranguid. **21. ja 22. jaanuaril koda-nike vastuvõttu teenuskeskuse ruumides Pärnu mnt 13 ei toimu** seoses kolimisega asenduspinnale. Suhtlemine ametnikega toimub telefoni ja e-posti teel.

Arendusnõunik	Toomas Abel	446 4175, 5819 0592	toomas.abel@haademeeste.ee
Majandus- ja ehitusnõunik	Jaak Vapper	446 4175, 5559 3790	jaak.vapper@haademeeste.ee
Kultuurinõunik	Aire Kallas-Maddison	446 5100, 5358 5406	aire.kallasmaddison@haademeeste.ee
Sotsiaaltöö spetsialist	Sandra Rebane	446 5246, 5346 7102	sandra.rebane@haademeeste.ee
Nooreminspektor	Lauri Luberg	446 4175 (teave edastatakse)	haademeeste@haademeeste.ee
Sekretär	Maarika Atka	446 4175, 5669 2175	maarika.atka@haademeeste.ee

Häädemeeste Vallavalitsus annab teada

Käesoleval, **2021. aastal on hajaasustusprogrammi taotlusvoor plaanis avada 1. veebruaril.** Hajaasustuse programmi kaudu rahastatud toetuse abil on võimalik välja ehitada veevärk ja kanalisatsioon, teha korda koduühest avalikule teele viiv juurdepääsutee või paigal-

dada autonoomseid elektrisüsteeme. Projektide teostumisse panustavad võrdselt nii riik, kohalik omavalitsus kui ka taotleja. Toetuse maksimaalne suurus on 6500 eurot ühe majapidamise kohta. Taotleja ja kaastaotleja rahaline oma- ja kaasfinantseering abikõlblike kulude osas peab olema vähe-

malt 33%. Täpsemat infot saab valla koduleheküljelt <https://haademeestevald.kovtp.ee/hajaasustus> ja allolevatelt kontaktidelt. **Sirli Pedassaar-Annast** Keskkonnainfo Keskonnainfo Tel 444 8884, 5855 9381 sirli.pedassaar-annast@haademeeste.ee

Häädemeeste Eakate Kodu sai kolmanda hoolekandenasutuse dementsusesõbraliku asutuse märgise

eludementsusega.ee leheküljel saame lugeda allpool olevat Katre Palli kirjutatud lugu

Pärnust 40 km kaugusel asuv Häädemeeste Eakate Kodu sai kolmanda hoolekandenasutuse dementsusesõbraliku asutuse märgise. Häädemeeste Eakate Kodu on osa kohalikust Häädemeeste valla kogukonnast ja sellega tugevalt seotud. Häädemeestel elavad dementsussündroomiga kliendid koos teiste eakate klientidega. On loodud hooliv ja sõbralik õhkkond, mille elanikud arvestavad üksteise vajaduste ja eripärade.

Kodus on suur mõnus aed, kus kasvavad marjapõõsad, mustikad, lilled, nagu koduaias ikka. Kõrged peenrad sobivad taimede istutamiseks ka ratas- tooli kasutajatele. Käesoleva aasta aprillis avati uus juurdeehitus. Hooldekodu elanikke alevikus teatakse ja tervitatakse. Tänu sellele võivad hooldekodu elanikud tunda end turvaliselt ka väljaspool koduseinu ja -aeda. Võetakse ette ühiseid jalutuskäike väljaspool hooldekodu, külastatakse kodukandi paiku. Kogukond toob juurvilju, piparkoogitainast jm tarvilist, mida naabritele tavapäraselt külakostiks viiakse. Kogukonnast on asutuse igapäevaelu kaasatud kirikuõpetajad ja muusikaõpetaja. Isegi koroonaga ei ole hooldekodu kogukonnast isoleerinud – rahvatantsijad käivad õues akna taga tuju tõstmas ja päeva elust toomas. Märgise andmisel oli neli kriteeriumi: väärtused, dementsusesõbralik disain, tegevused

ja üritused, personali pädevus. Märgise saab asutus, millel on: • Dementsusspetsiifilised eesmärgid arengudokumentides ning neid väärtusi järgitakse igapäevatoos. Asutus suhtub igasse klienti individuaalselt ning teeb koostööd lähedastega. Külastuspoliitika on sõbralik. Asutus kaasab väliseid osapooli, pöörab tähelepanu nii kliendi vastuvõtmisele kui ära- saatmisele. • Kodune ja õdus miljö. Keskkonna loomisel on arvestatud dementsussündroomiga inimeste vajadusi: seal on sobivad abivahendid orienteerumiseks, turvaline ja ohutu keskkond, mõeldud on kukkumise- ja kadumishoole. Töötajatele on samuti abi- ja hooldevahendid. Dementsussündroomiga inimesed saavad liikuda õues. • Dementsus-sündroomiga inimestele pakutakse tegevusi, liikumisvõimalusi, nad on kaasatud üritustesse ning nende vaba aeg on erinevatel viisidel sisustatud. Klientidele on kättesaadavad huvitavad ja tegevust loovad esemed ning kliendid saavad igapäevaseid tegevusi ise teha. • Töötajad on saanud spet-

siifilist koolitust dementsuse alal. Hooldustöötajad panustavad kliendi heaolusse erinevatel viisidel, asutuses osutavad teenuseid erinevad spetsialistid. Personal käitub klientidega sõbralikult ja lugupidavalt, oskab lahendada keerulisemaid olukordi nagu kliendi äraminekusoov või hooldust tõrjuv käitumine. Asutuses on hästi korraldatud õendus- ja arstiabi. Häädemeeste täitis märgise saamiseks kõik kriteeriumid, tugevaimaks pooleks saamegi nimetada hoolekandenasutuse seotust kogukonnaga ning aktiivseid igapäevaseid tegevusi, mis aitavad dementsusega elanikel toetada identiteeti ning jätkata samasuguse hubase koduse eluviisiga ka siis, kui uueks koduks on saanud hoolekandenasutus. Häädemeeste Eakate Kodu igapäevaelu vahvate tegemistega saad kursis olla ka Facebooki kaudu. Üldhooldusteenust pakuvad asutuste dementsusesõbralikuks olemist tunnustava märgise saamiseks hinnatakse nelja valdkonda: asutuse väärtused, füüsiline ja sotsiaalne keskkond, tegevused ja üritused asutuses ning personali pädevus ja professionaalsus. Märgise saamise tingimused on välja töötatud koostöös Tervise Arengu Instituudi, Sotsiaalalutuste Juhtide Nõukoja ning Sotsiaalkindlustusametiga. Esimese dementsusesõbraliku hoolekandenasutuse märgise sai oktoobris Benita Kodu, teine märgis anti novembris Koeru Hooldekeskusele.

Vallavanema veerg *algus lk 1*

Eriti sooviks tänada harriduse ja sotsiaalvaldkonna inimesi, kellel on see aasta Covid-19 viiruse tõttu olnud tavapärasest keerulisem ja vastutusrikkam. Lähtuvalt eespool kirjutatust andsin välja eelmise aasta detsembri keskel käskkirja allasutuste juhtidele lähtuvalt töökoha keerukusest tulemustasu maksmiseks suuruselt kuni üks kuupalk, ametnike tulemustasu kuu põhipalgast 60% ja soovitusel kõigile allasutuse juhtidele maksta tulemustasu kõigile oma alluvatele vähemalt 200 eurot, kui inimene

on tööl vähemalt 0,5 koor- musega ja töötanud üle poole aasta. Summad ei ole väiksed, tegelikult suurimad, mis ma olen kunagi varem kinnitanud, kuid möödunud aasta oli kõigile väga keeruline ja saavutatud tulemused sellistes tingimustes olid väga head – millal siis veel inimesi suuremalt väärtustada, kui just keerulisel ajal. Paraku ei ole päris kõik asjad olnud üdini positiivsed, juhtus ka üks negatiivne juhtum, pikkade aastate jooksul toimunud erinevad ehitused õues ja majas sees löid vohama

vammi Kabli Lasteaia hoones. Täna veelkord kõiki osapooli alates lastevanematest, personalist, valla ametnikest ja lõpetades ehitajate ning Metsapooli kooli kollektiiviga, et nii kiiresti ja konstruktiivselt sai leitud lahendus lastele uute ruumide näol. Tean, et ootate uut infot tuleviku osas, kinnitan, et me tegeleme probleemide lahendamise otsimisega aktiivselt ning laual on täna valikus 6-7 erinevat lahendust. Soovin kõigile kogu vallavalitsuse nimel tugevat tervist ning edukat uut aastat!

„Hea lasteaia teerajaja“

„Hea lasteaia teerajaja“ tiitli sai möödunud aasta lõpus **Tahkuranna Lasteaed Algkool.** Sellise nimega ettevõtmist viib läbi Tartu Ülikooli eetikakeskus. „Hea lasteaia teerajaja“ tiitliga tunnustatakse lasteaeda, mis teeb kogu organisatsiooni arendamisel väärtuspõhist tööd, pöörates tähelepanu iga lapse individuaalse arengu toetamisele koostöös eri osapooltega. Tunnustuse saamiseks pidi lasteaed tegema väga põhjaliku eneseanalüüsi, kus kirjeldatud praktikad on seostatud ja analüüsitud lähtuvalt lasteaia põhiväärtustest. Analüüsis kirjeldati lasteaia tegevusi neljas põhivaldkonnas:

• õppe- ja kasvatus- ning lapse arengu hindamine, • õppimist ja kasvatamist toetav keskkond, • juhtimine ja eestvedamine, • koostöö ja head suhted eri osapoolte vahel Eneseanalüüs näitab ära, milles ollakse tugevad ja millised valdkonnad vajaksid edasiarendamist. Tahkuranna Lasteaed Algkool eesotsas direktor Kerli Õismetsaga on oma tegevuses olnud sihiväärne ning oma tegevustes kasutatav väärtusarendus on üks võimalus oma organisatsioonikultuuri arendada nii, et selles organisatsioonis oleks kõigil parem olla. Mitte ainult parem vaid ka tulemuslikum. Sinnapooles

on Tahkuranna Lasteaed Algkool kindla sihiga teel. Esimene suur tunnustus „Hea lasteaia“ tunnustuse teel on „**Hea lasteaia teerajaja**“, tiitel, mis anti koos vastava logo kasutamise õigusega Tahkuranna LAK-le kolmeks aastaks. Seda logo võivad oma trükkidel ja lasteaia seintel kasutada üksnes auhinnatud lasteaia. Häädemeeste Vallavalitsus omistas Tahkuranna LAK-le 2020. aasta hariduspreemia. Palju õnne ja järjepidevust uute eesmärkide poole püüdlusel! **Helve Reisenbuk** *abivallavanem*

Pärnumaa lõunavärv sai oodatud tankla

Via Baltical läbib Ikla piiripunkti ööpäevas enam kui 9000 sõidukit. Siiani puudus Eesti poolle neile tankimisvõimalus. Pühade ajal avas Terminal Oil Pärnumaa lõunapiiril oodatud diislikütuse automaattankla.

Ikla kandis puudus seni autode tankimisvõimalus. Lähim koht oli paarikümne kilomeetri kaugusel. Häädemeeste vallavanema Karel Tõlpi kinnitusele pole Ikla piiripunkti tankla ehitamise vastu tanklaketid varem huvi tundnud. Vallajuhi sõnul tekib ettevõtte kohta, kus see ennat äriselt ära tasub. Endisesse Ikla piiripunkti automaattankla rajamistööd algasid mullu novembris ja jõuludeks oli jaam valmis Terminali juhatase liikme Raido Raudsepa arvates on tegemist märgilise ettevõtmisega. „Mullu 1. mail langes Eestis diislikütuse aktsiis ning põhjust välismaal tankida meie vedajal enam pole. Eesti on täna üks madalaima diisli hinnaga riike Euroopas. Oluline on, et lisaks kodumaisele transpordile suudame nüüd Eestisse tankima suunata transpordivahetajad,“ kommenteeris Raudsepp. Ka Häädemeeste vallavanem Karel Tõlp mõonis, et piiril

Terminal Oil Ikla automaat. Foto: erakogust

tasub nüüd suures koguses diisli müüa. „Tänases koroonaga tingimustes ja hinnapoliitikas riikide vahel annab piiril avatud tankla võimalus Ikla ja Metsapooli rahvale osta diislikütust kodu lähedalt.“ Raido Raudsepa sõnul oli koostöö Häädemeeste vallaga hea. „Vallavalitus on professionaalne, tulid mõttega kaasa ja toetasid uue jaama arendust Ikla. Oleme plaani võtnud, et 2021. aastal avame ka Uuluse teenindusjaama. See on meiepoolne tänuavaldus Häädemeeste vallale, kelle peakontor asub just Uulus.“ Piirialadel on Raudsepa kinnitusele kaetud kõik olulised asjad automaattankla Valgas, nüüd siis Ikla ja möödumise võib piirialaks pidada jõulude eel Värskas avatud automaattanklat. Ehitusjärgus on

teenindusjaam Euroopa Liidu idapiiril Narva-Jõesuus.“ Jaanuarikuu teises pooles avab Ikla tankla ka Olerex. Konkurents on Raido Raudsepa arvates Eestis niigi terav ja sellest võidab kokkuvõttes ikkagi tarbija. „Terminal Oil rajab oma tanklaketti järjest suuremaks. Kohtades, kus oleme meie, on väga keeruline konkurendil mugavalt klienti oodata - iga kliendi nimel peab olema valmis pingutama.“ Praegu on käsil läbivõtmised Pärnu linnaga, kuhu kavatsetakse rajada samuti kaasaegne teenindusjaam. Ikla automaattankla on Terminal Oilil järjekorras 24-s. Kevadeks laieneb ettevõtte Tallinna, kus Peterburi maantee ääres valmib kaasaegne teenindusjaam. *Lisainfo: Raido Raudsepp tel +372 529 2851*

Kullasärane jõulurõõm

Pühademeeleolu keskel avaldas Häädemeeste Vallavalitsus austust pikki aastaid ühist elu jaganud abielupaaridele.

2020. aastal täitis 50 abieluaastat kahel paaril ja 60 abieluaastat ühel paaril, kes ise või kelle lähedased olid vallavalitsuse üleskutse peale endast märku andnud.

Tingituna igasugustest piirangutest ja valitsuse soovist viidi tänu sõnad ja õnnesoovid abielupaaridele koju, jälgides kõiki nõudeid ja soovitusi toimus õnnitlusseremoonia õues värskes õhus.

Abivallavanem Helve Reisenbuk ja kultuurinõunik Aire Kallas-Maddison edastasid lillekimbud ja valla meened rõõmsatele paaridele lustaka muusika saatel, mida võlus oma toredast karmoškast välja Margit Eihcen ning paaridest jäädvustas fotodel kaunid mälestused Sigrid Absalon. Abivallavanem Helve Reisenbuk andis lisaks meenetele üle ka vallavalitsuse õnnit-

Helve Reisenbuk, Aire Kallas-Maddison ja Margit Eihcen

lused ja uuris pika eduka kooselu saladusi. Ühise olulise komponendina paistis välja huumorimeel.

Kõik paarid võtsid külalised soojalt vastu. Seda siirast ja sooja ning omal moel pidulikku kokkusaamist jäävad meenutama toredad pildid ja kuldne plaat sõnadega „Õnn on see, kui on keda armastada ja kelle peale loota!“. Külalstati

Hilja ja Heino Anistet, kellel täitis 60 aastat abielu, Urve Krivonogovat ja Jaanu Krivonogovit ning Karin ja Martin Hendlat, kellel täitis 50 aastat abielu.

Vallavalitsus soovib tervist, mõistmist, huumorimeelt ja jätkuvalt õnnelikke kooseluaastaid veel pikkadeks aastateks!

Hilja ja Heino Aniste

Karin ja Martin Hendla

Urve Krivonogova ja Jaanu Krivonogov

Vanemlusprogramm “Imelised aastad”

Häädemeeste Vallavalitsus koostöös **Tervise Arengu Instituudiga** pakub 3–8aastaste laste vanematele taas võimalust osaleda vanemlusprogrammis „**Imelised aastad**”.

Koolitusprogrammi „Imelised aastad” eesmärgiks on aidata vanematel ennetada laste käitumise- ja arenguprobleeme ning omandada vajalikke vanemlikke oskusi. Tegemist on tõenduspõhise vanemlusprogrammi, mis tähendab, et koolituste mõju on teadusuuringutega tõestatud. Senised uuritud näitavad, et programmis õpitu rakendamise järel suurenevad laste sotsiaalsed oskused, paraneb enesekontroll, probleemide lahendamise ning eakaaslastega suhtlemise ja enesekehtestamise oskus, väheneb konfliktiolukorrad ja suureneb empaatiavõime. Uuringud on näidanud, et programmi läbimine avaldab positiivset mõju ka vanematele – paranevad märgatavalt vanemlikud oskused ja väheneb stress. Muutused vanemate käitumises mõjutavad omakorda laste käitumist positiivses suunas.

Programmi „Imelised aastad” oodatakse osalema 3–8aastaste laste vanemaid. Grupis osaleb

kuni 14 lapsevanemat, ühest perest eelistatavalt nii ema kui isa, aga osaleda võivad ka lapse vanavanemad või teised temaga igapäevaselt tegelevad täiskasvanud. Et koolitusel saaks osaleda kogu pere, korraldatakse koolitusega samades ruumides lastehoid ning kõikidele osalejatele pakutakse kerget õhtusööki. Koolitus kestab 16 nädalat (veebuar – mai 2021) ning toimub kord nädalas.

Koolitusprogrammi viivad läbi vastava väljaõppe saanud grupijuhid Merike Angerjäär ja Merike Adele Mee.

Koolitus on lapsevanematele tasuta!

Hea lapsevanem! Kui Sa tunned, et ülalpool kirjeldatu pakus sulle huvi ning Sa oled valmis panustama enda ja oma lapse kooskasvamisse, siis võta koolitusele registreerumiseks või lisainfo saamiseks ühendust Häädemeeste valla lastekaitse spetsialisti Lene Hirvela'ga (telefon 5915 1721; lene.hirvela@haademeeste.ee).

Lisainfo: <http://tarkvanem.ee/koolitused/>.

Ootame sooviavaldusi kuni 25. jaanuarini.

Digikultuuriaasta ja Tahkuranna hariduselu 190. aastapäeva valguses

Kultuuriministeerium kuulutas äsja ajalooks saanud 2020. aasta digikultuuriaastaks. Erinevad andmebaasid (nagu näiteks Rahvusarhiivi digiteeritud arhiiviallikaid sisaldav veebikeskkond SAAGA, Rahvusraamatukogu kasutajakeskkond DIGAR, mis pakub juurdepääsu digitaalarhiivis talletatud väljaannetele jne.) võimaldavad meie kodupaiga ajalugu uurida väga mugavalt läbi arvuti ekraani. Kusjuures need andmebaasid täienevad pidevalt ja ajalooallikad muutuvad järjest kättesaadavamaks.

Meie kohalik kogukond aga tähistas lõppenud aastal Tahkuranna Lasteaed-Algkooli eestvedamisel Tahkuranna hariduselu 190. aastapäeva. Neid kahte sündmust ühendades tekkis raamatukogu juhatajal mõte kogukonna liikmete kaasabil hariduselu juubeliks koolile digiväljaande kujul kingitus teha. Selleks hakkasin inimestelt aegsasti möödunud ajast koolipilte koguma ja digiteerima ning erinevates andmebaasides ajaloolisi dokumente läbi vaatama, et hariduselu ajaloo üldist ülevaadet saada. On ju varem uuritud ja kirjutatud rohkem just praeguse Tahkuranna kooli eelkäija Tahkuranna luteriusu koolist, aga vähem on teada Võiste õigeusu abikoolist ja kooliõpetajatest. Aga siis kehtestati äkki eriolukord ja näost näkku ei olnud inimestega enam võimalik suhelda. Raamatukogus tekkis ilma külastajateta töötades hea võimalus teha ära inventuur ja nii jäigi kodulooline uurimustöö pooleli ning ei saanudki hariduselu juubelipidustusteks valmis. Detsembris sai digiväljaandele „Mõnda Tahkuranna hariduselu” siiski punkt pandud ja seda on nüüd võimalik lugeda kõigil soovijail Võiste Raamatukogu blogi või facebooki lehe kaudu. Samuti saab Tahkuranna hariduselu ajalooa tutvuda aadressil: <https://www.yumpu.com/xx/document/view/65105044/monda-tahkuranna-hariduselu>

Paberikandjal saab väljaannet lugeda Võiste Raamatukogus.

Tahaksin eraldi välja tuua minu jaoks olulised punktid Tahkuranna hariduselu kajastamisel (juhuks kui keegi ei soovi väljaannet lugeda!)

Käesolev väljaanne annab ülevaate hariduselu 1992. aastani, mil Tahkuranna kooli ja lasteaia liitmisel

Mõnda Tahkuranna hariduselu. Foto: erakogust

loodi Tahkuranna Lasteaed-Algkool. Viimaste aastakümnete koolile ja lasteaia tegemisi on kajastatud väga põhjalikult kohalikus Tahkuranna valla häälekandjas Oma Leht, pärast haldusreformi ajalehes Liiviranna.

Rääkides Tahkuranna hariduselu 190. aastast ajaloo tuleb kindlasti rõhutada sõna **järjepidev**, sest ajaloolistele andmetele tuginedes anti kooliharidust Tahkurannas vähemalt 1767-1770. aastal.

Ajaloolisele tööle toetudes ei saa me vaadata mööda faktist, et ka Rannametsa kool on üheks osaks Tahkuranna hariduselu ajaloo ehkki küla koos kooliga 1939. aasta haldusreformi tagajärjel läks üle Häädemeeste valla koosseisu.

Varasemates Tahkuranna kandi koolide ajaloo kirjutatud koduloolistes väljaannetes on väidetud, et esimene spetsiaalselt koolimajaks ehitatud hoone on luteriusuliste talupoegade algatusel 1895. aastal valminud koolimaja praeguse kooli asukohas. Tegelikult selgub EAÕK Tahkuranna koguduse aruannetest, et 1852. aastal ehitati õigeusklikud talupojad koolimaja talukarjamaale luteriusu kiriku lähedale. Sellest koolimajast on vanemad põlvkonnad rääkinud järeltulijatele, aga siiani ei ole konkreetsete faktidega õnnestunud seda tõestada.

Aga selles peitubki ajaloo uurimise võlu, et saada teada uusi põnevaid fakte enne meid siinkandis elanud ja toimetanud põlvkondade elust ja olust!

Täna kõiki, kes erineval viisil aitasid kaasa digiväljaande „Mõnda Tahkuranna hariduselu” ilmutamisele!

Soovin kõikidele tegusat uut aastat ning kohtumiseni raamatukogus!

Ülle Toomla

Võiste Raamatukogu juhataja

Noortele vanuses 7-19 aastat

Riigikogu võttis 12.04.2017 vastu noorsootöö seaduse, erakooliseaduse ja huvikooli seaduse muutmise seaduse, millega loodi alus noorte huvihariduse ja -tegevuse riigipoolseks täiendavaks toetamiseks, et huvitegevusele oleks juurdepääs suuremal hulgal noortel.

Riikliku lisatoetuse eesmärk on parandada huvihariduse ja -tegevuse kättesaadavust ning pakkuda noortele mitmekesisemaid osalusvõimalusi. Valdadele ja linnadele eraldatava lisaraha suuruse arvestamisel võetakse aluseks komponendid nagu noorte arv, puudega noorte arv, toimetulekuraskustega peredes elavate noorte arv vanuses 7-19, kohaliku omavalitsuse üksuse finantsvõimekus ning huvihariduse ja huvitegevuse piirkondlik kättesaadavus.

Seadus näeb ette, et vallad ja linnad koostavad täiendava toetuse kasutamise kava, milles tuuakse välja huvihariduses ja huvitegevuses osalevate

7-19aastaste unikaalsete noorte ja võimaluste arv, kirjeldatakse kitsaskohad ja tegevused nende lahendamiseks. Igal aastal esitatakse kava täitmise kohta tulemused.

Kehtivat tegevuskava saab vaadata Häädemeeste valla kodulehelt.

Nii nagu teisteski omavalitsustes on **koostamisel tegevuskava aastaks 2021**. Häädemeeste vallas asuvas koolides on olnud võimalus täita küsitlusankeedid, kuhu noored said kirja panna oma nägemuse, millistes huviringides käiakse ja milliseid oleks juurde vaja. Nendest ankeetidest tulenevalt ja noortega läbirääkimise tulemusel esitasid koolid, noortetoad, kultuurimajad oma ettepanekud tegevuskavasse.

Oma ettepanekuid huvihariduse ja -tegevuse parandamiseks meie vallas saad teha e-maili teel air.kallasmaddison@haademeeste.ee või tel 5358 5406.

Häädemeeste Keskool

Salliv kool

Selle õppeaasta esimesel õpilasesinduse koosolekul tutvustas huvijuht Heli Lank Õpilasesinduste Liidu poolt välja kuulutatud projektikonkurssi "Salliv kool". Õpilasesinduse presidendil Heivi Lepikul tuli mõte, et võiks proovida selles osaleda, kuna enda sõnul on tihti näinud ja kunagi ka ise läbi elanud koolikiusamist. Ta tahtis näidata kaasõpilastele, mis võib juhtuda teise õpilase kiusamisel ja kuidas käituda, kui näed kiusamist pealt. Õpetaja Eeva Noni juhitud projekt kirjutati projekt ning meie suureks rõõmuks sai see ka Õpilasesinduste Liidu poolt heakskiidu ja rahastuse.

Projekti käigus toimus videoklippide filmimine ja monteerimine ning koos psühholoog Siim Schvedega nende vaatamine ja analüüsimine. Samuti koostati raamatu "Nohik" autori Marko Jakimengoga. Kõigile projektis osalejatele suur tänu! Oli tegemist olulise projektiga. Tore oli see, et algatajaks ja idee autoriks oli õpilane. Hea mõte oli, et lapsed ise arutasid neid lugusid, mida võiks filmida. Nagu ütles psühholoog Siim – need lood olid ju elust enesest ja mitte välja mõeldud. Järelikult on need hetked laste endi poolt kogetud ja nad said mõelda kiusamise teema peale mitmest erinevast vaatenurgast. Arutelud psühholoogiga olid vägagi kasulikud ja õpilased kuulasid huviga. Täna õpetajaid, kes arutelusid oma klassides läbi viisid ning neid lugusid otsida aitasid ja hiljem ka

lavastada: Kaire Laine, Minoret Miisna, Katrin Laan, Rene Kurm, Eeva Noni. Huvitav oli ka koostamine raamatu "Nohik" autoriga. Esialgu oli planeeritud koostamine koolimajas, aga elu tegi oma kordetiivid ning tuli leppida videosillaga. Sellegipoolest oli valus kuulata ühe noore inimese keerulist teekonda. Tema aus jagamine oli mingitel hetkedel isegi pisut võõrastav, aga see oli tema lugu. Õpetlik kindlasti ning seda nii õpilastele kui õpetajatele.

Suur tänu Heivi Lepikule idee algatamise, Eeva Nonile projekti kirjutamise ja elluviimise, Astrid Rosenbergile projekti tegevuste salvestamise eest!

Koolikiusamisest on viimasel ajal meedias palju juttu ning kaasajal on kindlasti koolikiusamist võrreldes varasemaga tunduvalt vähem. Igas koolis pööratakse kiusamise vähendamisele suurt tähelepanu, märgatakse ja reageeritakse. Tegelikult tahaksime uskuda, et kõik inimesed on sõbralikud ja sallivad ning unistame, et koolis poleks üldse mingit kiusamist. Reaalsus on midagi muud ning õpetajate töö peab olema sõbraliku käitumise suurendamisel ja kiusamise vähendamisel järjepidev. Kool on ju osa ühiskonnast ja eks me näe igäüks, et kogu ühiskonnas võiks olla sallivust rohkem.

Sõbralikkus ja rõõmsat uut aastat kõigile ning rohkem üksteisest hoolimist alanud aastasse!

Aule Kink

Uulu Põhikool

Novembrikuu Tegija ja Üllatajad

Novembrikuu Tegija on Keiti Alexandra Lepik, žürii poolt äramärgitud töö eest "Mis teeb minu koduvalla eriliseks" kirjandivõistlusel.

Novembrikuu Tegija on Keiti Alexandra Lepik (vasakult teine). Foto: Sigrid Absalon

Novembrikuu Üllatajad on 3. klassi õpilased Rebeka Mäe, David Kasparov, Anna-Liisa Mätas, Ott-Karl Talvik, Ralf Schneider, Robin Pöder,

Kevin Kartau, Lisete Reier, Siim Suvisild, Sten-Markus Perkons ja Johannes Leidur, kes tulid oma algatusel appi koolimaja juurde lehti riisuma.

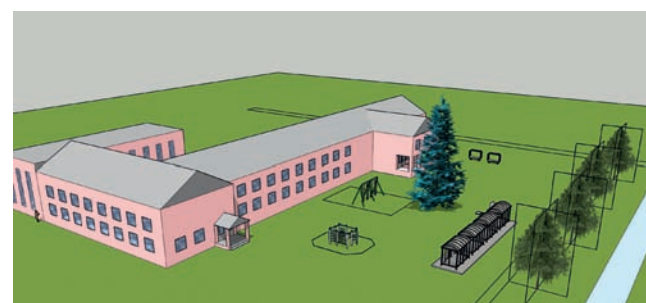
Novembrikuu Üllatajad – 3. klassi õpilased, kes tulid vabatahtlikult appi riisuma. Foto: kooli erakogust

Kooli õueala planeerimine

21. detsembri õppepäeva ülesanne oli õpilastel planeerida unistuste õueala. 1.-3. klassi õpilased mõtlesid vähemalt võimaluse, mis võiks kooli õuealal olla, 4.-6. klass planeerisid vähemalt õue õueala osa ning 7.-9. klass koostasid terviklahenduse. Aitäh kõikidele loovate lahenduste eest!

Jürgen Rahu, 4. klass

Inge-Marie Rahu, 6. klass

Christella Kotkas, 1. klass

Liisa Mägi, 1. klass

Tahkuranna kool

Jõuluootusekuu detsember

Novembri lõpp ja detsembri algus toovad meelde ja mõtetesse jõuluootuse. Kas tuleb lumi maha, mida jõulutaat toob, millal päkapikud käima hakkavad? Need olid kõige tähtsamad küsimused jõulukuul. Aga eks elu teeb ise oma korrektsioone ja asjad kulgevad meie tahtest sõltumata.

Koolis saime käia kaks nädalat, ühe nädala olime distantsõppel.

Traditsiooniliselt tähistasime adventide algust. Esimesel advendil lugus huvijuht Teele

lastele muinasjuttu, teisel õpetaja Kristi. Küünlad süütas aasta õpilane Laura.

Jõuluvana postkasti avamine oli seekord üllatusega – kohal oli kaameramees ERR-ist. Põnev oli jälgida, kuidas uudiseklipp valmib, veel vahvam ennast teleekraanilt ära tunda. Lapsed olid kaamera ja mikrofoni ees väga tublid.

Huviringid jäid detsembris osaliselt ära. Kokandus oli hoopis õues, see oli laste jaoks uudne kogemus.

Just enne distantsõppe nädalat käisime Jõulumäel päkapikumatkal. Rada oli pikkuselt paras, lapsed said vahepunktides erinevaid asju teha, lõpus ootas see tee, muffin ja väike kingitus.

Jõulukuul sai meie kool isemoodi kingituse – Ülle Toomla avaldas virtuaalse raamatu koolielust. Ta avaldas seal palju pilte ja uut infot kirikuraamatutest. Väga tänuväärne töö!

Uuel aastal soovime olla jälle oma armsas koolimajas ning jätkata traditsiooniliste tundidega.

Anu Alloja

Fotod: Anu Alloja

Metsapoole Põhikool

1. detsembril avas jõuluvana postkasti. Foto: Heino Einaste

Kokandusringi õpilaste piparkoogitegu. Foto: Virge Lind

Piparkooke kaunistab Laura-Maria. Foto: Virge Lind

Uulu lasteaed

Jõulukuu toimetusi Uulu lasteaias

Kui süda soe ja mõtted head, siis küllap aasta tuleb hea. On kõik ju enda teha see, mis ootab uuel aastal ees.

Jõulukuul tegutses Uulu lasteaed igati ühtse perena. Päkapiikkude piilumise saatel küpsetati rühmades piparkooke ning kõik ruumid kaunistati jõululikut. Jõuluvana oma memmega avas lasteaia ees postkasti, et lapsed saaks sinna postitada oma soove ja esitada õpitud luuletusi. Sellel aastal, postkasti sulgemise ajal, võitis loosi tahvel üllatuskingituse Jaanimärdikate Kennerth.

Jõulukaartide meis-

terdamine ja kinkimine sõpradele on kujunenud juba pikaajaliseks traditsiooniks igas rühmas. Lahked vanemad töid rühmadesse jõulukuused, mille lapsed ise kaunistasid. Lisaks rühma kuusele kaunistasid Lepatriinud omavalmistatud ehetega ka metsas kuuse loomadele-lindudele.

Jaanimärdikad, Lepatriinud ja Mesimummid pidasid oma jõulupeo vabas looduses Jõulumäe tervisekeskuse päkapikurajal. Oi, kui tore oli pimedas laternate valguses matkata ja kõik teekonna läbinud said endale kena jõulukingi.

Metsa kuusepuu. Foto: Kaire Aava

Kennerth. Foto: Aire Rea

Piparkoogipidu. Foto: Malle Aedma

Kaardid. Foto: Malle Aedma

Liblikad otsisid õuest koos jõuluvana kingikotti, mille päkapikud olid ära peitnud. Meie mänguväljak oli muutunud muinasjutuliseks jõulumaaks.

Pisikesed Sipelgad tõestasid oma vaprust ning esinesid jõuluvana täiesti ise, ilma vanemate julgustusega. Pidu oli väga vahva!

Kuna paljud lapsed nautisid jõulupuhkust kodus koos perega, tegutseti liitrühmas ja nii õnnestus pedagoogidega läbi viia kolmepäevane tööine seminar.

Soovime omalt poolt kogu vallahahvale rõõmsat kokkuvõtmist ikka 2 + 2 tingimustes!

Uulu Lasteaia pere

Tahkuranna lasteaed

Jõulukuu Tahkuranna lasteaia

Detsembrikuu algas kohe jõulutunde loomisega. Rühmades kaunistati ruume ja ehiti jõulupuud. Päikesekiired ehtisid oma kuusepuud kodust kaasa toodud jõuluehetega, Rannakarbid aga meisterdasid puule looduslikust materjalist ehted. Adventihommikutele leidsid lapsed kuuse alt päkapikkude poolt jäetud toredaid, arendavaid mänguvahendeid.

Käisime Tahku Tare juures Jõuluvana postkasti avamisel. Kõik lapsed said Jõuluvana oma kirjale ametliku templi ning maiustusi Jõulumemmel ja Tahku Tare perenaistelt. Elevust oli palju, sest kohal oli ka televisioon ja juba õhtustes uudistes võis end läbi telekraani näha.

Paar nädalat hiljem, postkasti sulgemisel, üllatas Jõulutaat kõiki lapsi armsa kingiga. Aitäh, kallis Jõulutaat!

Jõulueelsel nädalal oli iga päev menüüs üks traditsiooniline jõulutoit. Ka piparkooke küpsetasime seekord koka poolt valmistatud taigast. Rannakarbid katsetasid, kuidas annavad glasuurile värvi punane kapsas, punapeet, spinat, astelpaju- ja apelsinimahla.

Põnevust jagus terveks päevaks.

Lasteaeda külastas optometrist, kes kontrollis lastevanemate soovil laste silmatervist.

Rannakarbi rühma lapsed osalesid oma kunstitöödega, õpetaja Signe juhendamisel, valla kalendri piltide konkursil. Kahe lapse pildid pääsesid ka kalendrisse. Vald premieeris kõiki osalejaid tänukirja ja maitsva kringliga, võitjad aga said lisaks vahva kingi.

Rannakarbid käisid koos vanematega Jõulumäe Laternamatkal. Ilmataat soosis meie ettevõtmist, oli mõnus ja kosutav matk. Täname Jõulumäe töökat meeskonda ja Päkapike!

Jõulupeod toimusid seekord veidi teisiti, nagu sel aastal kombeks. Jõulutaadi võtsime vastu kõik koos õues. Laulsime, lugesime luuletusi ja saime kätte suured kingikotid. Edasi pidutses ja jagas kinke iga rühm oma ruumides. Pidulõppes maitsva jõululõunaga.

Meie lasteaed võttis osa tunnustusprogrammist "Hea lasteaed" ja jõulukuu algul saime rõõmsa uudise, et meie Tahkuranna Lasteaed sai pärjatud vabariigis "Hea lasteaia teerajaja 2020" tiitliga. Ühised pingutused ja eesmärgid viivad sihile.

Rõõmsat ja tegusat uut aastat!

Tahkuranna lasteaia pere

Jõuluvana külaskäik

Jõuluvana postkasti avamine. Fotod: Maike Lääne

Häädemeeste valla 2021. aasta seinakalendri lugu

Häädemeeste vallavalitsus koostöös Uulu kultuuri- ja spordikeskusega korraldas joonistusvõistlust "Loominguline aastaring", mille hulgas valiti välja 13 tööd kaunistamiseks Häädemeeste valla 2021. aasta seinakalendrit, mis saabus kodudesse detsembrikuu Liiviranna lehe vahel. Võistlusele oodati töid koolieelikute kuni 12. klassi õpilasteni paludes neil joonistada erinevaid aastaaegu (kevad, suvi, sügis ja talv). Joonistuse tehnika ja teostusviisi sai iga osaleja ise valida. Kokku laekus üle 100 töö. Lastekunstiteoseid toodi Uulu Põhikoolist, Tahkuranna Lasteaia, TANK loovusringist Kunstipisik, Kabli Lasteaia, Häädemeeste Lasteaia ning mõned pildid edastasid ka lapsevanemad. Erapooletu žürii hääletas teadmata töö autorit. Suured tänud kõigile joonistusvõistluses osalenutele. Loodame, et toredate piltidega seinakalender toob rõõmu paljudele läbi 2021. aasta.

2022. aastal seinakalendrisse on plaanis koguda pildivalik Häädemeeste val-

Foto: Egle Vutt

las toimuvatest sündmustest läbi 2021. aasta. Kui oled jäädvustanud mõne ägeda kaadri mõnelt sündmuselt, siis pane see kohe teele aadressile aire.kallasmaddison@haademeeste.ee lisades sinna juurde koha,

aja, sündmuse nime ja mõne muu vajaliku märke ja foto autori nime. Fotosid kogume jooksvalt terve aasta jooksul.

Aire Kallas-Maddison

Häädemeeste valla kultuurinõunik

TEADMISEKS

Seoses COVID-19 olukorraga on taas kord seatud piirangud kultuurisündmustele, spordivõistlustele ja avalikele üritustele.

Samas tuletaksin meelde, et keegi ei ole meilt ära võtnud privileegi liikuda värskes õhus keset kaunist loodust. Jagub kauneid metsaradasid, õpperadasid ja muid võimalusi.

Lisaks sellele on meil sportlaste meka Jõulumäe, kus on avatud 1,2 km kunstlumega suusarada, kalgurada staadioni kõrval, discgolfirada jpm.

Avatud on jõusaalid individuaalseks sportimiseks. On mitmeid võimalusi harrastada talisuplust.

Internetist on vabalt kättesaadavad igat sorti treeningvideod.

Talvisel ajal on eriti oluline liikuda vabas õhus ja tugevdada läbi selle oma immuunsust.

Püsime terved ja tugevad!

Lisainformatsioon valla kodulehel kalendris või küsige kultuurinõunik Aire Kallas-Maddisonilt tel 53585406 või aire.kallasmaddison@haademeeste.ee.

Päästame elusid, teadmisi elektriohutusest vajab igaüks

Eesti suurim võrguettevõtte Elektrilevi alustas ohutuskampaaniaga „Ennetus on parem kui õnnetus“, mille eesmärk on kutsuda inimesi üles elektriohutusalaseid teadmisi kontrollima ja täiendama.

Teadmine elektriohtudest ja ohutust käitumisest on oluline, kuna võib päästa Sinu ja Sinu lähedase elu. Siinkohal kaks õpetlikku lugu elust enesest, kus teadmised aitasid ära hoida traagiliste tagajärgedega õnnetuse.

Laps päästab enda ja ema elu

Äsja on lõppenud suurem torm, päike on pilvede tagant välja tulnud ja ema Anna läheb õhtupoolikul koos tütre Liisaga metsa jalutama. Järsku tunneb Liisa jalgades surinat ja ütleb seda ka emale. Ema seisatab ning on tütre tähelepanekuga nõus. Tõesti, imeilukult suriseb.

Õnneks on Liisa käinud ohutuslaagris ja talle tuleb olukord tuttav ette. Ta heidab kiire pilgu ümbrusele ning kahtlused saavad kinnitust – läheduses on katkenud elektriliin, mis tekitab maapinnale eluohtlikku pinget.

Liisa tuleb meelde ohutuslaagris õpitu ja annab selged juhised ka emale – eemalduda tuleb väikeste hüpetega, jalgu tihedalt koos hoides. Tavapäraseid samme tehes on oht elektrilöögiks. Eluohtlikku pingega alas on vaja liikuda nii, et tekib vaid üks puutepunkt maaga. Tänu Liisa teadmistele suudavad ema ja tütar keerukast olukorrast välja tulla. Lapse tegutsemine päästab nii tema enda kui ka ema elu.

Mitu korda mõõda, üks kord lõika

Tormituuled on tekitanud palju pahandust Mati metsas. Tormi lõppedes otsustab ta langetada ühe puu, mis on tuult käes räsida saanud. Ent Mati ei pööra küllaldaselt tähelepanu ümbrusele ja langetab puu tahtmatult elektriliinidele. Selle tagajärjel kukuvad pikali kolm elektriposti ning katkevad elektriliinid. Matile meenub, et sellise sündmuse tagajärjel, kui liinid katkevad, võib maapind sattuda pingele alla. Ta tegutseb kiiresti ning eemaldub sündmuspäigast ohutusse kaugusesse. Kuigi Mati pääseb eluga, toob tähelepanematus kaasa suure materiaalse

kahju. Elektriliinide lähisel ei tohi spetsiaalse väljaõppeta puid langetada. Õige käitumine olnuks helistamine Elektrilevi rikketelefonile 1343 ja olukorrast teavitamine.

Seekordne ohutuskampaania keskendub ões varitsevatele ohtudele

Kuna sügisperioodil kimbutavad meid tihemini tugevad tormituuled on tähelepanu tormiohtudel. Valmisolek ja teadmised peavad selged olema enne tormi, et hädaolukorra saabudes suudaksime kiirelt ja ohutult reageerida ning vajadusel teisi aidata.

Kutsume kõiki üles testima oma teadmisi elektriohutusest!

Ära unusta ohutusest rääkida ka lastele, kellega koos on võimalik teha valikvastustega teste ning seeläbi elulisi tarkusi ammutada. Kõigi vahel, kes teadmised Elektrilevi veebilehel <https://www.elektrilevi.ee/ohutus/> proovile panevad, loosime välja auhindu.

Olge teadlikud – „Ennetus on parem kui õnnetus“.

Elektriohutust on midagi palju enam kui lihtsalt mäng. Kaalul on elud!

Appi, lumi!

Kohev lumevaip on küll ilus vaatepilt, kuid majaomanike jaoks ka tüütu takistus. Lumelabida kõrval on üha populaarsemaks talviseks tööriistaks muutumas lumepuhur, mis võimaldab oluliselt väiksema vaevaga visata lund teelt eemale.

Täna räägime lähemalt, kuidas valida enda koju sobivat lumepuhurit, juhendab meid ikka Eero Post Tanni kauplusest.

Eero sõnul peaks sobiva masina valimisel lähtuma esmajärjekorras kahest tegurist: kui suured on puhastamist vajavad alad ning kui suur on potentsiaalne töömaht. „Lumepuhureid on väga erinevas suuruses ning mootori võimsusega. Peamine muutuja on lumepuhurite töölaius ehk kui suurt hulka lund saab korraga lükata. Väiksemate masinate töölaius on natuke rohkem kui pool meetrit ning suurematel kodudesse sobivatel masinatel orienteeruvalt 75 sentimeetrit,“ räägib Post.

Valimisloogika on lihtne – mida suurem on puhastamist vajav ala ning mida tihedamini on vaja lund puhastada, seda suurema töölaiausega lumepuhuri peaks valima. „Kindlasti peaks arvesse võtma ka aia liigendatust. Kui lund on vaja lükata ka kitsama läbipääsuga kohtades, siis tasub võtta pigem väiksema töölaiausega masin, et mahuks toimetama,“ soovitab spetsialist.

Arvestada tuleb ka masina mootori võimsusega. „Suurem mootor tagab tavalukorras masinale pikema eluea. Seega kui on plaan kasutada lumepuhurit kaua ja pikalt, siis tasub võtta pigem suurema mootoriga lumepuhur. Kui kodukasutuseks sobivate lumepuhurite võimsus algab 4,5 kW pealt, siis võimsamad ka kodudesse sobivad lumepuhurid on ligi kaks korda võimsamad ehk 8,25 kW,“ tutvustab Post.

Eero sõnul saab lumepuhurid jagada ka ühe- ja kaheüsteemseteks. „Kaheüsteemsed on kahtlemata efektiivsemad – rootor suunab lume masinasse ja tiivik loobib

selle välja, seetõttu saab lund kaugemale visata. Husqvarna valikus on enamik lumepuhureid kaheüsteemseid,“ räägib ta.

Kuna kaheüsteemsed lumepuhurid on küllalt rasked, siis olenevalt mudelist on neil vedavad rattad või linnid, mis lihtsustavad manööverdämist.

Kui on valitud sobiva töölaiause ja võimsusega lumepuhur, siis tasub vaadata ka seda, kas masin on varustatud esituledega ning veel milliseid mugavusi on tööriistale lisatud. „Esituled on talvel kindlasti kasuks, sest enamik päevast on pime, tuledeta lumepuhuriga peaks selle kasutamisaega rohkem valima,“ soovitab Post.

„Veel võib jälgida, kas lumepuhuril on elektriline käivitusvõimalus, suuremad rattad, käepärased ja lihtsasti kasutatavad juhikud, mis muudavad masina kasutamise palju mugavamaks,“ lisab Eero. „Igal hooajal tuleb uusi mudeleid, seetõttu oleks hea enne ostu asjatundjatega konsulteerida ning masinad oma silmaga üle vaadata. Ega muud, kui ootame lund! Olge terved!“

See oli viimane artikkel Tanni kaupluse koostatud sarjast, mis tutvustas erinevaid aiapidaja tehnilisi abimehi. Kauplus ja professionaalsed müügidmehed ootavad Teid ikka Pärnus, Suur-Jõe 50, tel 443 8686 või vaata www.tanni.ee.

Uute kohtumisteni!

**Tanni
kauplus**

Võlarattasse satutakse nii 800- kui 8000-eurose palgaga

Aasta jooksul 12 järelmaksuga ostu tehnikapoest. Söögiraha nappis, aga kuu telefoniarve oli 171 eurot, sellest kolmandik netimängudele. Võlad olid üle pea kasvanud, aga lahendust hakati otsima siis, kui kohtutäitur konto arestis. Need on kolm näidet rahaasjadega plindrisse sattunud eestimaalaste elust, aga tegelikult on võlgadega hädas inimesi tuhandeid.

Miks inimesed võlarattasse satuvad? Pärnus tegutseva MTÜ Pesapuu võlanõustaja Evelyn Eichhorst nentis, et põhjuseid on mitu, kuid üks neist on see, et üsna palju inimesed ei oska majandada. „Neil puudub elementaarne finantskirjaoskus, samuti oskus oma soove ohjeldada – tahetakse tarbida kohe, mõtlemata sellele, kas see on jõukohane. Teine probleem on asjaolu, et järelmaksu- ja kiirraenuvõimalused on väga lihtsasti kättesaadavad,“ mainis Eichhorst ja tõi näite. „Hiljuti harutasin lahti minu juurde nõustamisele tulnud inimese võlapundart. Ta oli aasta jooksul võtnud 12 järelmaksu. Ühega neist oli ostetud 116-eurone telefon ja järelmaksuleping tehtud nelja aasta peale. Kui ma küsisin, miks leping nii pikaks ajaks tehti, sain vastuseks, et kuna oli juba palju järelmaksu võetud, ei olnud kuus korraga rohkem võimalik maksta kui 4,5

eurot. Mis siis, et kokkuvõttes läheb telefon niimoodi väga kalliks,“ nentis Eichhorst.

Võlgu jäävad nii lihttöölised kui juhid

Tema sõnul jõuab võlanõustajate juurde nii töötavaid kui töötuid inimesi, samuti erineva haridustaseme ja ametitega inimesi: lihttöölisi, keskastme juhte, ametnikke. „Kui palk ja positsioon paranevad, tõusevad ka nõudmised elustiilile. Laenuvõtmine pigem hoogustub, kui palgad tõusevad. Aga kui inimene ei oska mõistlikult majandada, siis ta ei jõua kunagi sinnamaale, et suudaks palgast ära elada,“ kinnitas Evelyn Eichhorst tõsi- asja, et võlgadesse võib jääda nii 800- kui 8000-eurose palgaga inimene.

Tema kogemusel alustavad võlgla- sed oma probleemide lahendamise- ga tavaliselt liiga hilja. „Eks inimene

hakkab tegutsema siis, kui on valus. Näiteks kui on algatatud täitemenetlus ja pangakonto kinni pannakse,“ ütles Eichhorst. Tegelikult võiks võlanõustaja juurde pöörduda palju varem, juba siis, kui tekib kahtlus, et lähiajal võib arvete ja laenumaksete tasumisega probleeme tekkida.

Inimestele võlanõustamise teenuse pakkumine on kohaliku omavalitsuse kohustus ja pea igas maakonnas on võlanõustajad olemas. Võlanõustajalt nõu küsimiseks võib soovija pöörduda kas otse oma maakonna võlanõustaja poole või alustada kohalikust sotsiaallosakonnast, kust ta vajadusel võlanõustamisele suunatakse. „Ka siis, kui inimene elab näiteks Pärnus, aga on sisse kirjutatud näiteks Põlvasse, on meil võimalik teha kokkulepe, et Põlva tasub meile teenuse eest ja inimene ei pea edasi-tagasi sõitma,“ selgitas Eichhorst. See, kas nõustamine on tasuta või peab abivajaja maksma, sõltub samuti sellest, kuidas omavalitsus on teenuse korraldanud.

Millist abi võlanõustajalt saab?

Evelyn Eichhorsti sõnul vaadatakse kõigepealt üle inimese laenulepingud

– kui suured summad on tagasi maksmata, millised nõuded on õigustatud ja millised mitte. „Praegu on turul nn hallil alal toimetavaid ettevõtteid. Näiteks on inimesele antud 100 eurot laenu, aga tagasi küsitakse 600. Tuleb vaadata, kas nõue on õigustatud, sest ülikõrge intressiga laenuandmine on seadusega vastuolus. Samuti pole harvad juhtumid, kus inimene on saanud inkassofirmalt kõne, et ta on 3000 eurot võlgu – hakaku maksuma. Kui ma küsin, mille eest ta võlgu on, ütleb inimene, et ei tea,“ tõi Eichhorst näiteid.

Järgmiseks vaadatakse koos üle, kui suured on võlgu jäänud sissetulekud, millised on tarbimisharjumused ja pere eelarve. Edasine sõltub sellest, milline on ülevaatus tulemus. „Kui raha on piisavalt, nii et saab võlgu tagasi maksuma hakata, alustan lepingupartneritega kokkulepete sõlmimist. Samas võib ka selguda, et pärast hädapäraste kulude ja söögi eest maksmist raha üle ei jää – sel juhul tuleb hakata tarbimisharjumusi muutma või sissetulekut suurendama,“ selgitas Evelyn Eichhorst. Kokkuvõttes tulebki selgeks teha kolm asja: kellele ja kui palju

võlgu ollakse, kas on võimalik rohkem teenida ning mil moel saaks tarbimist vähendada.

Viimase kohta on kogenud võlanõustajal mitmeid soovitusi. „Inimesed muutuvad tihti kaameks, kui arvutame kokku, kui palju neil kuus suitsu ostmisele raha kulub. Või teine näide – tegin eelarvet üksikemale, kelle kuu teletreenuste arve oli 171 eurot – sellest kolmandik olid Google Playst ostetud mängud, ülejäänud aga suured internetipaketid. Kas see on mõistlik? Arvan, et alati on võimalik kokkuhoiu- kohti leida, aga inimene peab edasiseks tegutsemiseks leidma motivatsiooni. Mina ei saa kogu aeg kõrval seista ja öelda, et ära seda või teist asja osta,“ võttis Eichhorst kokku võlanõustaja töö tuuma: abivajajale õige teeots kätte näidata ja aidata tal edaspidigi kursil püsida.

Põhjalikumalt saab võlgade vältimisest ja võlgadest vabanemisest kuulata rahatarkuse taskuhäälingute sarjast, mis asub aadressil [soundcloud.com/rahatarkus](https://www.soundcloud.com/rahatarkus).

Heli Lehtsaar-Karma
MTÜ Rahatarkus

Alaseljavaluga toimetulekuks hoia korras nii keha kui meel

Alaseljavalu on Eesti inimestegi seas laialt levinud tervisemure, mis reeglina on mööduv ning tõsiseid haiguseid on selle taga peidus harva, tõdeb taastusarst doktor Eve Sooba.

Hiljaaegu valmis täiskasvanute mittespetsiifilise alaseljavalu ravijuhend ja patsiendijuhend, mis aitab tervishoiusüsteemis tegeleda alaseljavaludes inimesega ühetaoliselt ning vastavalt kaasaegsetele soovitudele.

Millised on sagedasemad alaseljavalu põhjused?

Mittespetsiifilise alaseljavalu juhises me räägime valust, millel tihtipeale ühte kindlat põhjust polegi. Valu tekitajaks võivad olla erinevad keha koed alates lihastest, lülivaheketastest, lõpetades lülide vaheliste liigeste või sidemetega selja piirkonnas. Valu võib tekkida nii nende kudede talitluses (näiteks lihas on tugevalt pinges) kui ehituses (näiteks lülivaheketas on välja sopistunud). Ehk teisisõnu, ühe mittespetsiifilise alaseljavalu mõiste alla koonduvad mitme erineva põhjusega vaevused, mille hindamine ja ravikäsitus on sarnased. Alaseljavalu all me mõistame valu alaseljas ja see võib kiirguda ka jalgadesse. Valu võib olla lühiajaline või muutuda krooniliseks. Ravijuhisele vastavalt liigitatakse valu ägedaks, kui see kestab kuni kuus nädalat, edasi alaägedaks ning krooniliseks nimetame valu, kui see on kestnud üle kolme kuu.

Valu võib olla alguses hirmutavalt tugev, siit ka inimeste hirm ohtlike haiguste ees. Enamasti me ei saa tekkiva valu tugevusest lähtuvalt selget infot selle põhjuste ja ulatuse kohta. Nimelt on ilmnenud paljude radioloogiliste uuringute põhjal, et alaseljavalu tugevus ei olnud vastavuses uuringutes leitud muutuste ulatusega. Seepärast annab ka ravijuhis arstidele tekkinud alaseljavalu korral soovitusel esmalt mitte teha röntgenit ja teisi radioloogilisi uuringuid, kui ei jää kahtlust luumurrule või kiirelt operatsiooni vajavatele haigustele.

Alaseljavaluga inimeste puhul on leitud ka seda, et neile põhjuseid detailselt lahti seletades ja meditsiini-termineid kasutades võivad inimesed nimetustest kohkuda ning arvata, et need muutused seljas on väga ohtlikud. Seega soovib ravijuhis arstidele, et nad põhjuseid lahti seletades ei keskendutaks muutustele, vaid pigem seletaksid lihtsas keeles üldisemalt asja olemust ning annaksid inimesele lahendusi vaevustest vabanemiseks.

Kõige olulisem on alguses inimest hoolikalt uurida ja kui arst kahtlustab tõsist haigust, siis ka uuringud ja ravi muutuvad. Muidu on röntgenülevõte pigem nagu portreefoto, mis edasise ravi mõttes lisainfot ei anna ega ravitaktikat muuda.

Tugeva valu korral nõuavad inimesed uuringuid vähihirmu tõttu või kartuses, et midagi on seljas katki läinud, sest valu on tihti alguses liikumisvõimet piirav. Siin saame kindlasti inimesi rahustada, vähk ja teised ohtlikud haigused on seljahaiguste seas väga harvad, peamiseks põhjuseks on ikka see tavaline mittespetsiifiline alaseljavalu.

Mis on seljavalu puhul nii-öelda punased lipud?

Ohtlikke haigusi põhjustavat valu kannatavad väga vähesed inimesed ja perearsti roll ongi esmalt need operatsiooni, spetsiifilist ravi või koormuse piiramist nõudvad tõsised

haigused ära tunda. Selliseid ohtlikele haigustele viitavaid haigustunnuseid nimetatakse punasteks lippudeks ja esimesel arstivisiidil tulebki enne tavalise alaseljavalu raviotsust need punased lipud välistada. Punaste lippude tüüpilisteks esindajateks on lülimurd, põletikuline liigeshaigus, kasvaja, selja bakteritest põhjustatud põletik jt. Diagnoosi aitavad täpsustada põhjalik küsitlemine ja vereanalüüsid. Arst uurib inimese varasemaid haigusi, näiteks ega patsiendil ei ole viiteid immuunsuse langusele teiste haiguste raviks mõeldud ravimite tõttu või ega tal pole luuhõrenemist. Põletikulisele seljahaigusele võib saada viiteid perekonnas esinevatest põletikulistest liigeshaigustest, sest sageli on need pärilikud. Põletikku ja infektsiooni reedavad aga muutused vereanalüüsides. Tõsist infektsiooni reedab ka palavik. Seljavalu iseloom, tema kestvus ja allumatus valuravile on samuti oluline. Näiteks luumurru ja infektsiooni puhul valu tugev ja püsib või süveneb ja inimene ei saa voodist tõusta ka kolme kuni viie päeva pärast vaatamata tugevale valu ravile. Bakteritest tingitud või kasvavalu teevad inimese ka muus mõttes haigeks, lisaks valule pole inimesel söögiisu. Punaste lippude alla kuuluvad ka närvikahjustused, kus sool või kusepõis ei tööta normaalselt, häiritud on tundlikkus jalgade vahel nõ ratsapükstena.

Punaste lippudega seotud haigused on siiski harvad, tavaline ehk mittespetsiifiline alaseljavalu võib olla aga alguses väga tugev, kuid on raviga mööduv ja healoomuline.

Mittespetsiifiline alaseljavalu ei pruugi küll paari päevaga vaibuda, see võib aega võtta isegi koos raviga kaks-kolm nädalat.

Millest ja kelle juures algab alaseljavaluga patsiendi ravi?

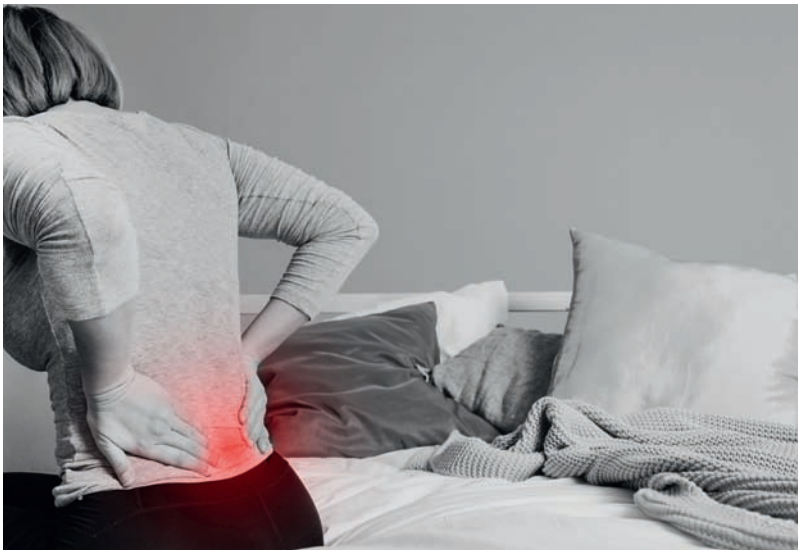
Valu vastu võib ka ise abi otsida apteegist, kuid häiriva seljavalu korral tuleks ikkagi pöörduda perearsti. Perearst oskab inimest paremini käsitleda ja alaseljavaluga ei ole tavaliselt üldse vaja inimest suunata teiste spetsialistide juurde, ütleb ka valminud ravijuhis. Perearst uurib haiget põhjalikult, teeb vajadusel analüüsid ja annab esimesed soovitusel, vajadusel lisab raviskeemi valuvaigistid või muid ravimeid. Edasi jääb inimene perearsti jälgimisele, sest mittespetsiifiline seljavalu on sageli nädalatega iseparanev.

Tagasihoidlikuma seljavalu puhul võib vajadusel nõu küsida ka perearsti nõuandeliinilt, kui arst pole hetkel kättesaadav.

Valu püsimisel või pikemal kestusel tuleb perearstil inimene suunata kas otse füsioteraapiasse või siis juba taastusravile. Kui pärast seda jääb seljavalu seoses on kahtlus põletikulisele seljahaigusele, siis planeerib perearst reumatoloogiga konsultatsiooni. Kui alaseljavalu on seotud radikuliidiga, püsib tugev valu või jala nõrkus ei taandu, siis konsulteerib perearst lülisamba kirurgi või neurokirurgiga operatsiooni vajaduse osas.

Kaasajal konsulteerib perearst spetsialistidega e-konsultatsiooni kaudu.

Mida teha siis, kui

mittespetsiifiline alaseljavalu jääb püsima?

Suuremat muret arstidele valmistavad need inimesed, kellel on oht muutuda krooniliseks seljavalutajaks (kui valu kestab pidevalt üle kolme kuu) või nad juba põevadki kroonilist alaseljavalu. Siis on raskem tervistuda, inimene rohkem häiritud, kipub võitluses valuga alla andma ja jää ka tihti töölt eemale.

Ravijuhis soovib arstidel sellise riskiga patsiendid kohe alguses välja selgitada, et neile paremini nõu anda, sest nemad peavad iseendaga rohkem tegelema. Ka tervishoiusüsteemis tuleb nendele mitmekülgsemalt läheneda. Sellised inimesed on sageli hirmul, ootavad uuringuid, soovivad erinevate arstide konsultatsioone, ei oska aga iseenda tegutsemises ravi võtit näha. Ravijuhis soovib neile konsultatsioonide asemel hoopis põhjalikumalt taastusravikäsitus erinevate meekonnaliikmete kaasamisega, sest tihti on neile vajalikud ka psühholoogi konsultatsioonid ja valuurst.

Leitud on, et valu tundmine on inimestel erinev, seda mõjutavad ka kodused, tööalased jm psühholoogilised faktorid. Pikka aega kestev valu ise aga võib muuta ka organismi enda reaktsiooni valule ning inimene võib tänu närvisüsteemi muutustele olla valule enam tundlikum ja jääb nii öelda valurattasse lõksu.

Miks jäävad inimesed sageli spetsialistide vahele nii-öelda ringlema ja ei saa murele lahendust?

Inimesed soovivad sageli kohe uuringuid, eriarsti, aga uuring inimest ei ravi. Pigem on oluline inimese küsitlemine ja põhjalik uurimine punaste lippude välistamiseks ning seejärel saab vajadusel määrata ravi. Need inimesed, kes valu lahenduseks konsultatsioone ja uuringuid peavad keskenduvad oma mõttes nõ haigusest rääkimisele, valule mõtlemisele ega liigu mõttega lahenduste leidmisele. Arsti ja füsioterapeudi roll on patsient suunata lahenduste leidmisele ja õigele tegutsemisele.

Mida saab inimene ise teha?

Nagu öeldud, pole paljudel juhtudel mittespetsiifilisel alaseljavalul ühte selget põhjendust ning see möödub mõne nädalaga. Väga oluline on, et sellise valuga inimene ei jääks koju kotile vedelema ja kui tervis juba vähegi lubab, püüaks tasapisi liikumist taastada, töö hakata käima, see aitab valuga edukamalt toime tulla.

Patsiendijuhendis on ägeda valuga inimesele lamavat asendit soovitatud ning puhkamiseks valu lõõgastava võttena, pidevat lamamist aga ei soo-

vitata. Ühele sobib üks asend, teisele inimesele teine, kuid terveks päevaks voodisse jääda pole õige. Kohe ei pea minema ka füsioteraapiasse, sest alguses valuga ei saa suurt midagi teha ning valu võib ideaalis ka ise näiteks kahe-kolme nädala jooksul mööduda. Valu vähenedes soovib patsiendijuhend kasvava koormusega harjutusi ja neid saab teha vastavalt võimekuse kasvule.

Seljavalu võib elu häirida teatud ajaks, kuid see ei ole veel katastroof. Väga paljudel on elus selga valutanud ja valu on lahenenud. Samas hakkavad inimesed valu peale liigselt muretseda, keskenduvad sellele ja käivad mööda arste, samal ajal ise seljavalu lahendamiseks midagi kasulikku ette ei võta. Tuleb mõista, et keha ei ole täiuslik, ikka on mõni puudus, mõni nõrk koht ja selleks võib olla ka selg.

Seljavalule leiab abi, aga ise tuleb end ka kõvasti aidata. Siinkohal tuleb seljavalutajale soovitada riskifaktorite kontrolli alla saamist nagu kehakaalu normaliseerimine, suitsetamisest loobumine ja igapäevane füüsiline aktiivsus. Liikumine, sealhulgas ka tavaline aeroobne tegevus nagu kõnd, vesivõimlemine, ujumine vm vees liikumine, jalgratas, on alaseljavalu ravis olulisel kohal valu vähendavad lisaks harjutustele. Kui inimene ise liigub ja on aktiivne, siis valu hakkab ka iga päevaga vähenema. Ka siin kehtib soovitus liikuda mõõduka koormusega minimaalselt 150 minutit nädalas.

Millised on täna erinevate erialaspetsialistide väljakutsed alaseljavalu ravis?

Leidub neid alaseljavaluga inimesi, kes on väga valule keskendunud, kas sellest kohkunud või ei aktsepteeri seda. Nad pigem soovivad uuringuid ja erinevaid erialaarste külastada, saadud soovistest aga asi kaugemale ei jõuagi. Muuta tuleb mõtteviisi ja leida patsiendiga koos tõeliselt töötavad lahendused, vot see on kindlasti väljakutse. Siin on vaja kannatlikust ja sageli ka mitme eksperdi abi, kus perearstist, füsioterapeudist ja taastusarst võib väheks jääda. Siin tuleb appi psühholoog, kes aitab valuga vaimsel tasandil toime tulla. Räägin seda sellepärast, et keha reageerib meie meelevaevadele, need on sageli keerulised ja me ise oska neid tihti näha, aga keha ja meel on üks tervik. Neid mõlemaid võiks hoida.

Samuti tuleks häiriva valu korral ikka rohtu võtta ja seda alguses ikka vastavalt raviskeemile regulaarselt. Samas teevad inimesed sageli vastupidist – võtavad ravimi sisse, valu väheneb ja siis enam ei võta – valu ju vähenes! Valu aga tuleb tagasi ning

inimesele tundub, et noh, ravim ei aidanud. Valu üle kontrolli ei saavuta vähe kestva ja ebaregulaarse raviskeemiga. Vajadusel tulebki siin appi valuurst. Tugeva valu või pikka aega kestnud valu korral tuleb valu raviks mõeldud ravimeid mõnikord kombineerida.

Ka puhkus ja une kvaliteet on väga tähtis, sest väsinuna on kõik probleemid suuremad ja valu tugevam. Unehäiretega inimesele ei ole alati kerge koheseid lahendusi leida, ka siin saab abiks olla psühholoog ja probleemiga tuleks vajadusel tegeleda pikema aja jooksul.

Uurida tuleks inimeselt ka seda, kuidas talle tema töö mõjub. Kui töö ei meeldi, tuleb ka selle probleemiga tegeleda, ehk suures pildis kogu oma maailma korrastada. Vahel on siin abiks küll psühholoog, aga valikud tuleb ikka endal teha. See on väga suur töö iseendaga ja tunnustan neid, kes on oma elu muutma asunud.

Millal on piltidiagnostika (röntgen, magnetuuring jms) abiks?

Me teeme pilte ka, aga ikka vajadusel. Piltidiagnostikat on vaja pigem siis, kui suuname inimese tõsise probleemiga löikusele, samas annab siin verepilt palju enam infot.

Kas ainult tabletravi on piisav või on ka muid meetodeid valu leevendamiseks?

Tablett ehk valuvaigisti on tavalisemaid nõuandeid kui valu takistab liikumist ja igapäevaelu. Enne ravimi määramist tuleb aga kindlasti inimese tervist uurida, otsustada sobiv ravi ja inimesega tema haiguse ja selle ravi võimaluste üle aru pidada. Meie alaseljavalu ravijuhis ütlebki arstidele, et eelkõige seleta ja anna nõu. Kohe võimlemist ei ole vaja määrata, aga hiljem kui valu kiirelt ei vaibu, on füsioteraapia siiski vajalik. Aktiivne suhtumine ja tegevus jäävadki peamiseks alaseljavalu ravis. Vale leevendamist toetavad lõõgastavad protseduurid või muu ei saa kindlasti asendada harjutusi. Valuravi toetab seisundi paranemist kui valu on häiriv. Soovitame arstidele alaseljavaluga inimesed ka tagasi vastuvõtule kutsuda või nendega telefoni teel suhelda, et saada selge ülevaade, kas määratud ravi on aidanud.

Kokkuvõtteks võib öelda, et valu seljas on ehk ehmata ja häiriv, kuid tavaliselt healoomuline protsess. Riskifaktorid, elustiili vead ja valu- või haiguse kartus on just need aspektid, mis võivad valu krooniliseks muuta, seda üleväl hoida. Meedikute roll on seljavalutajat toetada, nõustada, teda hirmudest vabasta ja nõ õigele teele suunata. Sellel teel on aga peamine ravitseja inimene ise. Ravimid, füsioteraapia tulevad mängu siis, kui valu on häiriv või kipub krooniliseks muutuma. Seega aktiivne inimese enda tegutsemine ja tegutsemise järjekindlus, regulaarsus harjutustes/liikumises viib sihile.

Nõuandeid leiab seljavalu korral patsiendijuhendist, mis on koostatud abiks seljavalu mõistmisel ja valuga toimetulekul, neid saab nõustamise käigus oma perearstilt ning võib lugeda ka internetis aadressil: <https://www.ravijuhend.ee/patsiendivarav/juhendid/142/sinu-seljavalu#4a07651d>.

Asbesti sisaldavate toodete (eelkõige eterniit) uuring

Häädemeeste Vallavalitsus kaardistab **Häädemeeste vallas veel kasutuses olevat asbesti sisaldavate toodete kogust. Asbesti sisaldub eelkõige eterniidis**, kuid ka muudes vanades ehitusmaterjalides.

Kogutud andmed edastame Keskkonnaministeeriumile selleks, et saaks paremini planeerida järgmiste perioodide toetusi asbesti sisaldavate jäätmete kogumiseks.

Ootame andmeid kinnistupõhiselt kasutuses olevate asbesti sisaldavate toodete kohta. **Andmeid võivad esitada kõik Häädemeeste vallas kinnisvara omavad inimesed ja ettevõtted. Vastust ootame järgmises vormis:**

Vastuse saatja nimi:
Kinnistu aadress:

Asbesti sisaldavate toodete kogus tonnides või kuupmeetrites: **Küsitlus on avatud kuni 25.01.2021.**

Vastused ootame paber-kandjal Häädemeeste Vallavalitsuse postkasti (Pargi tee 1, Uulu küla 86502, Häädemeeste vald) või Häädemeeste Teenuskeskuse postkasti (Pärnu mnt 13, Häädemeeste alevik 86001, Häädemeeste vald), **e-kirjaga** haademeeste@haademeeste.ee või sirli.pedassaar-annast@haademeeste.ee

Täpsemat infot saab Häädemeeste valla keskkonnanõunikult (tel 444 8884, 585 5938, e-post sirli.pedassaar-annast@haademeeste.ee)

Viirusnakkuse eest kaitseks kasuta maski

Maski kandmine aitab pidurdada nakatumist ning päästa elusid. Nakkuse leviku vältimiseks ja pidurdamiseks on oluline teha kõike: püsida haigena kodus, pesta sageli käsi, hoida distantsti, järgida hingamisteede hügieeni, vältida rahvarohkeid, kinniseid ning lähikontakti nõudvaid kohti.

Viirusest saame võitu ainult üheskoos! Väldi võimalusel avalikke siseruume! Aga kui pead neis viibima, siis kanna maski! Tee seda poes ja kaubanduskeskuses, ilu- või juuksurialongis, muuseumis, ühistranspordis. Kandes maski kohtades, kus liigub palju inimesi, vähendad võimalust, et köhides, aevastades või valjult rääkides jõuab piisknakkus teiste inimesteni.

Lisaks maski kandmisele tee ka kõike muud, mis pidurdab viiruse levikut: hoia distantsti, pese käsi, õhuta tube, väldi rahvarohkeid lähikontakti nõudvaid tegevusi või kohti. Järgi maski kandmise

põhitõdesid – enne maski kätte võtmist tuleb käed hoolikalt puhastada ning vältida hilisemat maski katsumist. Mask peab olema korralikult näo ees (nina kaetud ja servad maksimaalselt kinni). Vaheta maski, kui see saab niiskeks või mustaks. Maski ära võtmisel viska ühekordne mask kohe suletavasse prügikasti. Kordukasutatav riidest mask pane suletavasse kilekotti ning pese seda seebi ja sooja veega vähemalt kord päevas. Riivile seisma jäetud kasutatud mask võib levitada viirust ning olla ohtlik ruumis viibijatele.

Maski kandmine aitab pidurdada nakatumist ning päästa elusid. Peseme käsi ja väldime silmade, nina ja suu katsumist. Hoiame distantsti ja õhutame tube. Ühekoos saame viirusest võitu!

Kristina Köhler
WHO Eesti esindus

Petukõned

Swedbank annab teada, et taas on levimas petukõned, kus helistatakse näiliselt panga numbrilt ja üritatakse saada ligipääsu kliendi internetipangale. Nüüd pakuvad petturid soodustingimustel II pensionisambast lahkumist.

„Meie kliendid on meid teavitanud, et nad on saanud kõnesid, kus helistaja väidab, et on panga esindaja ja pakub võimalust väljuda teisest pensionisambast soodustingimustel ning palub selle toimingute tegemiseks valmis panna Smart-ID koodid. Tegemist on petukõnega, kus tegelikkuses soovib helistaja saada ligipääsu ohvri internetipangale“, ütles Swedbanki klienditeenuste juht Ede Raagmets.

„Kevadel levisid kõned, kus üritati välja petta pangakaardi-andmeid. Suvel ja sügisel levisid kõned, kus petturid esitlesid ennast pangatöötajana ja rääkisid ohvrile, et tema kontol on kahtlased tehingud ja pakkusid oma abi nende peatamiseks ja tagasi kutsumiseks. Nüüd on asunud petturid ära kasutama pensioni-

reformi“, lisas Raagmets.

Swedbank tuletab meelde, et kõne pangast ei tähenda alati petukõnet, sest pangatöötajad helistavad ka ise klientidele. Tuleb jääda rahulikuks ja mõelda loogiliselt. Pangatöötaja ei kiirusta klienti, ta ei küsi PIN-koodi, ta suhtleb kliendiga tema emakeeles. Enne mobiil-ID-ga või Smart-ID-ga millegi kinnitamist tuleb aga aru saada, mis toimingut parasjagu tehakse. Kindlasti ei tohi telefonile tulevaid autentimisteateid või allkirjastamisteateid kinnitada oma PIN-koodidega, kui klient ise samal ajal mingit tehingut ei tee. Nii võib juhtuda, et klient kinnitab hoopis tema internetipanka sisse hääkinud kurjategija poolt algatatud makse, hoiuse katkestamise, väikelaenu taotluse vms. On oluline, et küberturvalisuse olulisusest ja petukõnede ohtudest räägitakse ka oma vanematele, sõpradele ja lastele.

Martin Kõrv
kommunikatsiooni valdkonnajuht

Teine samm on lastud vabaks, mis muutub pensionile mineja jaoks?

6. novembril jõustusid seadusemuudatused, mille järel muutub raha kogumine teises sambas uuest aastast vabatahtlikuks. Lisaks küsimusele, kas sambas raha koguda või mitte, tekib juurde mitmeid teisi valikuid. Kõik uued võimalused on vabatahtlikud – tahan kasutan, ei taha, ei tee midagi. Pensioni kogumine muutub paindlikumaks ja tekib juurde uusi võimalusi, et omale tulevikuks väärikas sissetulek kindlustada.

Rohkem valikuid pensionieas

Kuigi üldiselt saab uusi valikuid teises sambas kasutada järgmisel aastal, jõustuvad mitmed pensioni väljavõtmist puudutavad muudatused koheselt. Kõige olulisem muudatus puudutab pensioni maksimise tingimusi. Kui seni oli pension teisest sambast eluaegne, nagu riiklik vanaduspension, siis nüüd jääb iga inimese enda otsustada, mil viisil oma teise sambasse kogutud raha välja võtta. Lubatud on nii eluaegne kui tähtajaline pension, aga ka kogu raha korraga välja võtta.

Eluaegse pensioni saamiseks tuleb jätkuvalt sõlmida pensionileping elukindlustusseltsiga. Tähtajalist pensioni pakuvad nii elukindlustusseltsid kui pensionifondid fondipensionini kujul. Fondipension või ühekordse väljamakse taotlemiseks saab avalduse esitada pensioniregistri pidajale või kontohaldurile.

Eluaegse pensioni puhul ei pea inimene muretsema, et tema teise samba raha ühel hetkel ära kulub ja ta enam teisest sambast pensioni ei saa. Tähtajalist pensioni makstakse aga lepingu sõlmimisel kokkulepitud tähtaja saabumiseni. Pärast seda pension teisest sambast lõpeb. Kui

pikale perioodile teise samba raha tähtajalise pensioni puhul jaotada, saab igaüks ise otsustada. Mida pikem on tähtaeg, seda väiksem on kuine pension, kuid seda kauem pensioni makstakse ja seda väiksem on oht, et kogutud raha liiga vara otsa saab.

Tähtaja määramisel tuleb tähele panna, et maksusoodustused jõustuvad jaanuarist 2021. Eluaegne pension ja pikk tähtajaline pension, kus tähtaja määramisel on arvestatud, et see oleks vähemalt keskmiselt elada jäänud aastate pikkune, on alates jaanuarist 2021 maksuvabad. Lühemate tähtajaliste pensionide puhul ja kogu summa korraga väljavõtmisel tuleb tasuda tulumaksu 10 protsenti. Uuest aastast ei mõjuta teise samba pension enam ka inimese maksuvaba tulu suurust.

Kui teise sambaga liitunud inimene on juba pensionile läinud või teeb seda veel käesoleva aasta lõpus, kohalduvad talle uuest aastast automaatselt uued maksureeglid. Aga nagu öeldud, sõltub see, kas pensionilt tulumaksu maksta tuleb või mitte, pensioni välja võtmise viisist. Inimese jaoks, kellel on tingimata vaja kogutud raha korraga kätte saada, sõltub tulumaksu suurus sellest, kas ta võtab raha välja veel selle aasta lõpus või uue aasta alguses.

Uuest aastast muutub ka teisest sambast pensionile minemise aeg. Kui seni saab inimene teisest sambast pensionile minna riikliku vanaduspensionieas, siis jaanuarist muutub see pisut paindlikumaks. Pensionile võib siis minna kuni viis aastat varem. Vanaduspensioniea iga tõuseb aastaks 2026 vastavalt sünniaastatele järk-järgult vanusesse 65 ja teise samba pensioniiga

on siis 60 aastat. Kuni selle ajani saavadki teisest sambast pensionile jääda kõik inimesed, kes on vähemalt 60-aastased. Alates 2027. aastast hakkab riiklik vanaduspensioniea sõltuma oodatava eluea muutusest ning vanaduspensioniea muutudes hakkab muutuma ka teise samba pensioniiga, jäädes sellest viis aastat varasemaks. Sõltumata vanusest tekib teisest sambast pensionile jäämise võimalus puuduva töövõimega isikutel ja teise samba väljamaksed neile muutuvad kõik maksuvabaks.

Seega ei tasu inimestel, kes tunnevad, et teises sambas raha kogumine neile mingil põhjusel ei sobi, kuid kellel ei ole vanaduspensioniea joudmiseni enam palju jäänud, enne vanaduspõlve jõudmist oma raha väljavõtmisega kiirustada.

Praegused teise samba pensionärid

Inimeste jaoks, kes juba saavad teisest sambast pensioni, ei muutu vaikumisi midagi. Kõik kokku lepitud fondipensionid ja sõlmitud pensionilepingud kehtivad senisel kujul edasi. Küll kohalduvad neile jaanuarist 2021 uued maksureeglid. Sõltuvalt pensioni saamise tingimustest muutub pension kas maksuvabaks või tuleb sellelt tasuda tulumaksu 10 protsenti.

Kui olemasolev fondipension on määratud liiga lühikeseks tähtajaks, võib selle ka ära lõpetada ja alustada näiteks uut, juba pikema tähtajaga fondipensioniea, mis on tulumaksuvaba. Fondipensioniea lõpetamise järel on lubatud sõlmida ka tähtajalise või eluaegse pensioni leping kindlustusseltsiga, aga vajadusel ka kogu järele jäänud raha korraga välja võtta.

Pensionileping on sellist liiki elukindlustusleping, millest lihtsalt välja astuda ei saa. Teise samba reformimisel on aga mõeldud kõigi sambaga liitunud inimeste peale ja jõustunud seadusemuudatused lubavad pensionile jäänud inimestel sõlmitud pensionilepingu erandkorras lõpetada. Kes soovivad pensionit oma elu lõpuni edasi saada, ei pea midagi tegema. Kelle jaoks on aga oluline sambast lahkumine, siis pensionilepingu ülesütlemise avaldust saab oma kindlustusseltsile esitada 2021. aasta 1. jaanuarist kuni 31. märtsini. Pensioni maksimine jätkub siis veel augusti lõpuni, seejärel leping lõpeb ning selle tagastusväärtus makstakse välja septembris 2021.

Oma vajadused ja võimalused tuleb hoolega läbi mõelda

Enne valikute tegemist teises sambas tasub läbi mõelda, millised on vanaduspõlves inimese täiendavad sissetulekud ja kas need kestavad elu lõpuni. Selle põhjal saab hinnata, kas teise samba pension võiks olla eluaegne või võib siin rahulduda tähtajalise pensioniga või selle raha sootuks korraga välja võtta.

Kui vanaduspõlveni pole enam kaua jäänud, aitab pensioni suurust muu hulgas tõsta pensionile mineku edasilükkamine. Otsuste tegemiseks tasub ammutada lisainformatsiooni Pensionikeskuse veebilehelt www.pensionikeskus.ee ja Sotsiaalkindlustusameti pensionilehelt www.pensioniplaan.ee.

Kertu Fedotov
rahandusministeeriumi kindlustuspoliitika osakonna nõunik

Telli kõik vajalik kirjade ja kingituste saatmiseks, otse oma postkasti.

› pood.omniva.ee

**Õnnitleme
jaanuarikuu
sünnipäevalapsi!**

*Kõike kaunist,
mis armsaks teeb elu,
kurve ja sirgeid teid –
neis peitubki võlu!*

02.01	AINO ORAV	97	Kabli küla
09.01	HILDA RÜSTER	97	Võiste alevik
31.01	ELLI ABSALON	90	Mereküla
05.01	LEONHARD LUIK	89	Arumetsa küla
05.01	LYDIA KOEL	88	Uulu küla
27.01	KARL UUSMA	88	Nepste küla
30.01	LILLI SIIMSOO	88	Võiste alevik
21.01	MAIMU RUUBIS	87	Uulu küla
03.01	HILJA ANISTE	86	Penu küla
08.01	LEHTE RINALDO	86	Laadi küla
09.01	IVI MUHU	85	Häädemeeste alevik
10.01	ANTS PÕHJALA	85	Treimani küla
20.01	REINO PARRI	84	Uuemaa küla
22.01	ELNA LÄÄTS	84	Massiaru küla
29.01	NEEME JUURIKAS	84	Piirumi küla
10.01	LEILI PALITS	83	Soometsa küla
12.01	OLGA ORAV	83	Urissaare küla
19.01	ANTS JALAS	83	Laadi küla
03.01	LAIN KOTTALAINEN	82	Võiste alevik
09.01	DZINTRA TAMM	82	Reiu küla
17.01	MAIMU LEHISTE	82	Laadi küla
02.01	HUGO TAMM	81	Reiu küla
03.01	HEINU KLAAS	81	Pulgoja küla
08.01	LEMBIT KOHTLA	81	Orajõe küla
18.01	AINO-ANNE MÄNNE	81	Reiu küla
22.01	KUNNO KUKK	81	Laadi küla
23.01	ÜLLAR PART	81	Uulu küla
03.01	JAANU KRIVONOGOV	80	Häädemeeste alevik
21.01	AITA JÜRIMA	80	Reiu küla
06.01	MAIMO KUKK	75	Laadi küla
16.01	EHA MÄNNART	75	Tahkuranna küla
27.01	ANNA MAYSTRISHINA	75	Reiu küla
02.01	ELVIRA ASTRA		
	KHANTSEVA	70	Soometsa küla
05.01	HELLE KLEMM	70	Arumetsa küla
08.01	URVE TAMM	70	Papisilla küla
09.01	MARE ABI	70	Mereküla
11.01	TIJU SILD	70	Papisilla küla
23.01	SANNA RITARI	70	Uulu küla
23.01	VIKTOR KULDKEPP	70	Uulu küla
24.01	ELVE KURM	70	Häädemeeste alevik
27.01	RENATE LIND	70	Võiste alevik
10.01	JOHANNES GENTALEN	65	Võidu küla
13.01	KALEV KUUSIK	65	Võiste alevik
19.01	KARIN LINDHJEM	65	Metsapoole küla
27.01	VELVET OLDE	65	Massiaru küla
01.01	ANNE KALLAS	60	Krundiküla
05.01	RIIN KARI-UMALAS	60	Reiu küla
13.01	KALMER METSAORU	60	Uulu küla
13.01	REET SULU	60	Reiu küla
16.01	HEIKI RUUBIS	60	Uulu küla
19.01	TÖNU JAHTMAA	60	Häädemeeste alevik
23.01	EVE HIRVELA	60	Uulu küla
24.01	MARJU JÄRV	60	Treimani küla

Vallaelanike soovil on avaldatud ka sünnipäevalapse elukoht küla täpsusega. Vallaelanikud, kes ei soovi oma sünnipäeva avaldamist lehes, peaksid sellest teatama e-posti aadressil tiu.sommer@haademeeste.ee ja toomas.abel@haademeeste.ee või telefonidel 444 8897 ja 446 4175 või 508 9266 ja 5819 0592 hiljemalt eelneva kuu 15. kuupäevaks.

TOIMETUS

Väljaandja ja toimetus: Häädemeeste Vallavalitsus

Toimetajad: Tiiu Sommer ja Toomas Abel

Telefon 444 8897 või 446 4175

e-kiri: tiu.sommer@haademeeste.ee või toomas.abel@haademeeste.ee

Postiaadress: Ajaleht "Liiviranna"

Pargi tee 1 Uulu, Häädemeeste vald 86502, Pärnumaa

Küljendus ja trükk: Hansaprint OÜ

Tiraaž 2120 eksemplari

VALLAMAJA: 444 8890 ja 5335 8992, haademeeste@haademeeste.ee

Järgmise lehe materjalid peavad toimetusse jõudma hiljemalt eelneva kuu 28. kuupäevaks.

AUTOVARUOSAD
KAISER AUTO OÜ'st

HEA HIND JA VARUOSADE TRANSPORT
HÄÄDEMEESTELE TASUTA

TEL: +37257704098 E-MAIL: KAISER@PREFIX.EE

Tartumets

**OSTAB: METSAKINNISTUID,
PÕLLUMAAD, RAIEÕIGUST,
KAITSE ALL OLEVAID
KINNISTUID**

KÜSI PAKKUMIST VÕI KIRJUTA

555 77 007 | janno@tartumets.ee

HÖBESÖLG OÜ

KINNISVARA
ost – müük – vahetus

LIPUMASTID
müük – paigaldus – hooldus

TRANSPORTTEENUS

www.hobesolg.ee
info@hobesolg.ee
Tel. 55 655 001

OÜ ETEST PR ostab

METSA- JA PÕLLUMAAD

Tel 50 45 25, 51 45 215
info@est-land.ee

E. E. FOREST

pakub võsa lõikust
giljotiiniga ja teostab
raietöid.

Lisaks ka kaeve- ja
planeerimistöid
roomikekskavaatoriga.

Lisainfo
tel 5850 4050, 523 1051.

Faskat Ehitus

**KATUSE-
JA
FASSAADITÖÖD**

tel: 58333005
faskatehitus@gmail.com

**LÕHUTUD PLIIDI- JA AHJUPUUDE MÜÜK
KOOS VEOGA.**

Telefon 5347 0723 / OÜ Mardi Metsatalu

TORUMETALL

+372 502 4116
torumetall@gmail.com

Jaagupi küla, Häädemeeste vald

Mobiilsed keevitustööd, sanitaartehnilised tööd

**Õnnitleme
noori peresid**

SAARA RINGAS 26.11.2020
Ema Sirli Friedrichson, isa Tanel Ringas

HARRI KOLLA 27.11.2020
Ema Triinu Kolla, isa Tanel Kolla

SEBASTIAN VOLL 01.12.2020
Ema Kadri Leesment, isa Roger Voll

MARCELLA ÕUN 05.12.2020
Ema Kati Tiganik, isa Kaspar Õun

RIKO KRAAVI 15.12.2020
Ema Kristi Stimmer, isa Heido Kraavi

ELLI JOONSAAR 19.12.2020
Ema Eneli Maal, isa Harri Joonsoar

ARIANA RISTIMÄGI 20.12.2020
Ema Jaana Aasa, isa Henry Ristimägi

MARTIN SMIRNOV 24.12.2020
Ema Liliana Smirnova, isa Stanislav Smirnov

MARKUS SMIRNOV 25.12.2020
Ema Liliana Smirnova, isa Stanislav Smirnov

KOGUDUSTE TEATED

EELK Häädemeeste Püha Miikaeli kirikus:

10. jaanuaril kell 12.00 Kristuse ristimise püha, I pühapäev pärast ilmutispüha

17. jaanuaril kell 12.00 II pühapäev pärast ilmutispüha

24. jaanuaril kell 12.00 III pühapäev pärast ilmutispüha

31. jaanuaril kell 12.00 III pühapäev enne paastuaega

2. veebruaril kell 12.00 Kristuse templissetoomise püha, küünlapäev

7. veebruaril kell 12.00 II pühapäev enne paastuaega

14. veebruaril kell 12.00 I pühapäev enne paastuaega

Jumalateenistused talveajal toimuvad kogudusemajas Pärnu mnt 34. Teisipäevast reedeni kell 6.30 (üldjuhul) argipäevamissad kogudusemajas.

EELK Tahkuranna Maarja kirikus (Võistes):

7. veebruaril kell 9.30 II pühapäev enne paastuaega

EELK Treimani Püha Matteuse kirikus:

17. jaanuaril kell 14.00 II pühapäev pärast ilmutispüha

Ka kirikus tuleb järgida tervisealaseid korraldusi, nagu lähikontakti vältimine, käte desinfitseerimine ja maski kandmine.

Lähem info: tel 5633 5750 (õpetaja Tauno Teder)

JUMALATEENISTUSED ÕIEGEUSU KIRIKUS

Häädemeestel

30. jaanuaril kell 10 Liturgia. Issanda templisseviimise püha

MÄLESTAME LAHKUNUID

ÜLLE HÄIDMA 01.10.1958 – 01.12.2020 Kabli küla

ÜLO MERILA 12.04.1943 – 11.12.2020 Kabli küla

KALEV LUIK 21.11.1949 – 12.12.2020 Reiu küla

VIKTOR PALUOJA 11.05.1941 – 16.12.2020 Leina küla

EINAR-SULEV ARUMÄE 29.01.1935 – 22.12.2020 Reiu küla

KÜLLI JULIKA 04.05.1965 – 26.12.2020 Laadi küla

LEMBIT TEE 18.08.1942 – 28.12.2020 Penu küla

KAI KRUUSLA 07.10.1972 – 31.12.2020 Kabli küla